

A Tiszáninneni Református
Egyházkerület Lapja

Sárospataki Református Lapok

LVIII. évf. 3. szám
2005. október

„Nektek azonban, akik hallgattok engem, ezt mondom: szeressétek ellenségeiteket, tegyetek jót azokkal, akik gyűlölnek titeket; áldjátok azokat, akikátkoznak, és imádkozzatok azokért, akik bántalmaznak titeket.”

(Lk 6,27-28)

Kölcsönből működik a Sárospataki
Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei.

A Sárospataki Református Kollégium dolgozóinak bérkifizetése is hitelből történik.

Kedves Olvasó!

A reformáció emléknapja felé közeledünk. Gondolkodtasson el bennünket egy nyakas kálvinista, Bocskai István hitvallása:

„Igaz keresztyén hitemről először és vallásomról, mellyel idvességemre az én kegyelmes Istenemnek, teremőmnek tartozom, ilyen vallást tészek, hogy: Vallom az Atyát, Fiat és Szentlelket, a teljes Szentháromságot egy bizony Istenségben lenni és az egy úr Jézus Krisztusnak érdeméért minden bűnömnek bocsánatát és noha ifjúságomtól fogva, minden életemet, mind ő szent Istensége, mind az emberek előtt, jó lelkiismerettel igyekeztem viselni, de mint Ádámtól származott és gyarlóság alá vettetett ember, por, hamu, nem angyal lévén, a bűnnek terhe alá vettetettnek vallom és esmérem magamat lenni. De erős és bizonyos hitem, minden én bűnömnek bocsánatja felől oly vagyok, az én idvezítő Krisztusomnak érdeméért, hogyha mind a széles világnak bűneit és annak számlálhatatlan voltát egyedül cselekedtem volna is és terhe rajtam volna, az én idvezítő Krisztusomnak minden hívekért, énérettem is, szegény, bűnös férgéért, a keresztfán kiontott csak egy csepp vére is azoknál nagyobb, hathatós és érdemesebb lévén, énrólam azt elmosta, szent Atyjánál nékem azzal kegyelmet és engesztelést szerzett és az én igaz hitem mellett engemet az idvezülendők száma közébe rendelvén, a szenteknek örök életre választott seregében, társaságában részessé tett és ekképpen minden kétség nélkül bizonyos lévén idvességem felől, az én lelkemet ajánlom az én idvezítő Istenemnek kezében, testemet pedig viszontag a földnek, közönséges anyáknak hagyom, azhonnét vétetett, tudván, hogy por volt és ismét porrá kell lenni. De viszontag az igazaknak és idvezülendőknek száma között, halottaiból az is feltámadván az örök életre, az idvességre, dicsőségre minden szentekkel egyetemben vitetik.”

Kedves Olvasóink!

Lapunk előfizethető az alábbi elérhetőségeken:
3525 Miskolc, Kossuth u. 17.; Tel: 46-346-906;
srlszerk@freemail.hu

A címlapfotó: A Sárospataki Református Kollégium Nagykönyvtárának díszterme

© Tiszáninneni Református Egyházkerület. Bárminemű másolás és sokszorosítás a kiadó előzetes engedélyéhez kötött.

Tartalom

Gyönyörködöm a Te beszédedben - Lehetséges gyümölcsöt teremni	3
Abaúji Egyházmege	4
Lelkészeiktatás Szuhogyon	4
Telkibánya - Bangor retúr	5
Hálaadó istentisztelet Szemerén	6
Körzeti presbiteri csendesnap	7
5 éves a Boldogkőváraljai Református Gyülekezet	8
Borsod-Gömöri Egyházmege	8
Országos tanévnyitó Mezőcsáton	9
Egervölgyi Egyházmege	12
Egervölgyiek Felvidéken	12
Tanévnyitó az átányi református általános iskolában	14
Kiáltva és kiállva - Egerben Rákóczira emlékeztek	15
Zempléni Egyházmege	16
Lelkészeiktatás Bodrogkeresztúron	16
Hálaadás Bodrogolasziban	17
Hírscokor a sárospataki gyülekezetből	17
Megszólalt az orgona	18
Életjel Nyíriből - „Az Úr csodásan működik...”	19
In memoriam Czinke Zoltán	20
Intézményeink	20
475. tanévet kezdi a pataki gimnázium	21
Tanévkezdés a Sárospataki Református Kollégium Általános Iskolájában	22
Koncz Eva tanárnő Makkai Sándor-díjas	23
Hírek a Sárospataki Református Teológiai Akadémia életéből	23
Aki kapott s aki adni tudott... Szentimrei Mihályné (1949-2005)	24
A Léway József Református Gimnázium és Diákotthon életéből	25
Kommunikáció Európa útjain	25
Kárpát-medencei Református Gimnáziumok Találkozója	25
Vezetőként szolgálni	26
Fórum: Presbiter - házigazda, koordinátor, pásztor	27
Misszió	28
Csillagpont 2005	28
Mondd ki hát, szerettek Jézus	29
A Református Egyház tulajdonába került az Európa Rádió	29
Az igazat mondd, ne csak a valót - Az egyházak finanszírozásáról	30
Hit és tudomány - Csodás égi jelenségek	35
Portré - Beszélgetés Bálint Istvánnal	36
Trianon fák nőnek	39
Amerikai egyházi küldöttség látogatása a kerületben	40
Gyerekekről és gyerekeknek	41
Mese - Banán a ládában	41
Beszélő gyermekrajzok	42
Gyerekszaj	42
Könyvajánló	43

A Tiszáninneni Református
Egyházkerület Lapja

Lehetséges gyümölcsöt teremni

Olvasandó: Máté 13, 19-23

GYÖNYÖRKÖDŐM A TE BESZÉDEBEN

Október van. Újra benne vagyunk az őszenben. Száraz leveleket sodornak az őszi szelek. Beérett az alma, a körte, a szőlő. A természetben az ős a gyümölcsstermés ideje.

Ennek a példázatnak pedig az a mondanivalója, hogy LEHETSÉGES GYÜMÖLCSÖT TEREMNI. Lehetséges lelki gyümölcsöt teremni, lehetséges megteremni az igehallgatás gyümölcsét.

Bár az Úr Jézus Krisztus elmondja azokat az eseteket, mikor az igehallgató nem terem gyümölcsöt, a példázat végén gyümölcsstermésről beszél, hogy szívünkbe helyezze ezen az őszen: LEHETSÉGES GYÜMÖLCSÖT TEREMNI.

A példázatból az is kiderül, hogy Urunk milyen jól ismeri az igehallgatókat.

Ismeri az igehallgató feledékenységet. Mikor régiesen szólva, jön a gonosz, és ellopja az igehallgató szívéből az igét. De ma feledékenységnak nevezzük ezt. Az igét vasárnap ugyanaz hallgatja, aki hét közben nem találja a szemüvegét. Aki a boltba érve elfelejt, hogy mit akart venni. Vasárnap hazaérve pedig elfelejt, hogy miről szólt az ige. De a feledékeny hallgató hallhatja a példázat végét a magról, amely gyümölcsöt terem és bátorítást kap: a feledékenység ellenére is LEHETSÉGES GYÜMÖLCSÖT TEREMNI.

Az egyház Ura ismeri azt az igehallgatót is, akinek nem ereszt gyökeret a szívébe az ige magja. A templomban örömmel hallgatja az igét. Megállapítja, hogy szép volt a prédikáció. Szép volt, mert igazságot szólt. De aztán a hétköznapokban nem ad igazat az igének. Nem ad, mert mást beszél a szomszédasszony, más véleményen vannak a munkatársak, más szellemiséget sugall a TV és a rádió. Sok igehallgató a hétköznapokban már nem ad igazat az igének, mert ma már egyszerűen nem divat Isten igéjének az álláspontján lenni. Bizony nem könnyű dolog ma keresztyénnek lenni. Mégis a hitével egyre inkább elszigetelődő keresztyén hallhatja a példázat végét a magról, amely gyümölcsöt terem és bátorítást kap: mind ennek ellenére LEHETSÉGES GYÜMÖLCSÖT TEREMNI.

Vigasztaló és reménységet keltő dolog, hogy megváltó Urunk tud az igehallgató gondjairól. Tudja, hogy az ige gyümölcsseit megteremni vágyó hallgató életét, mint tövises gaz fojtogatja a sok gond: mi lesz ezzel az országgal, megmarad-e a munkahelyem, meddig tudok még megélni munkahely nélkül, mi lesz velem, ha ilyen tempóban öregszem, mi lesz velem, ha a betegség lever a lábamról, mi lesz vajon a gyerekekkel, unokákkal ebben a bizonytalan, munkanélkü-

li világban?

De a sok gondtól terhelt hallgató hallhatja a példázat végét a magról, amely gyümölcsöt terem és bátorítást kap: a sok gond ellenére is LEHETSÉGES GYÜMÖLCSÖT TEREMNI.

Természetesen ha az Isten Fia elmond egy példázatot, amelynek az a mondanivalója, hogy lehetséges gyümölcsöt teremni, akkor ez azt is jelenti, hogy ELJÖTT A GYÜMÖLCSSTERMÉS IDEJE. Nem azért, mert ős van, hanem azért, mert eljött Ő, a példázat elmondója, Isten igéjének végső kijelentője, és mert eljött a Szent Lélek, akinek hatalma által lehetséges megteremni az ige gyümölcsseit. A mondanivaló tehát bővül: Lehetséges gyümölcsöt teremni, igehallgató TEREMJ GYÜMÖLCSÖT. Teremj meg az istenfélelem gyümölcsét, az istendicsőítés gyümölcsét, a vasárnap megszentelésének gyümölcsét, a szülő tiszteletének gyümölcsét, a mások megsegítésének, életének gazdagításának gyümölcsét, a keresztyén házasság gyümölcsét, az igazmondás gyümölcsét.

Lehetséges gyümölcsöt teremni, TEREMJ GYÜMÖLCSÖT feledékeny hallgató. Odafigyeléssel, akaratlansággal, az ige megjegyzéséért imádkozva a feledékenység leküzdhető.

Lehetséges gyümölcsöt teremni, TEREMJ GYÜMÖLCSÖT, igyekezetteddel oly gyakran egyedül maradó hallgató. Magára maradt Jézus is a kereszten, magányosan küzdött Pál apostol a keresztyén hitért. Az elszigetelt igyekezetből mégis gyümölcs termett: megváltás, őskeresztyén gyülekezetek tucatja. Teremj hát meg te is, hitben élő keresztyén ember a hit gyümölcsseit egy hitetlen világ kellős közepén.

Lehetséges gyümölcsöt teremni, TEREMJ HÁT gyümölcsöt te gondok közt roskadozó igehallgató. Minden gondotokat Ő reá vessétek, neki gondja van reátok – biztat Péter apostol. Szívlelje meg a tanácsát, akit gondok nyomasztanak, és akkor felszabadul gyümölcsöt termő életre.

Ősz van. Eljött a gyümölcsstermés ideje a természetben. De eljött a gyümölcsstermés ideje a lelki életben is, a gyümölcstelenség hosszú korszaka után.

Határozza el minden olvasó: jobban odafigyelek az igére, hogy ne felejtsem el. Nem engedem, hogy a gondok megfojtsák bennem az igét. Ha nem is divat ma az ige szerint élni, én aszerint fogok.

Az elhatározáshoz fűződjön imádság: Mennyei Atyám ad a Te Szent Lelkedet, hogy hatalma által megvalósíthassam elhatározásomat. Ámen!

Varga Zsolt
lelkipásztor, Kovácsvágás

Lelkészbeiktatás Szuhogyon

Szeptember 24-én délelőtt verőfényes napsütés és a házigazda suhogyi gyülekezet tagjai köszöntötték a közlől s távolról érkező vendégeket a templomkertben. Ünnepelni gyülekeztünk egybe. Lelkészbeiktatás lesz Szuhogyon.

Utoljára 18 évvel ezelött volt erre példa a gyülekezet életében. Akkor a beiktatott lelkípásztor Pásztor Gyulának hívták, aki 18 esztendeig a magvető reménységével vetette Isten ígéjének magvait, jelenleg pedig Sárospatakon, a jövő lelkésznemzedékét tanítja Isten csudálatos dolgaira.

A most beiktatott lelkípásztor Szabó Péternek hívják.

„Ómiatta jöttünk ma Szuhogyra, őt ünnepelni, őerte hálát adni Istennek, aki reméljük, legalább annyi ideig szolgál gyülekezetünkben, ameddig azt elődje tette”

– fejezte ki jó reménységét a gyülekezet gondnoka.

A templomban megjelentek az új lelkípásztor köszöntötte, majd énekszóval magasztaltuk az ég és föld Urát. Baksy Mária, az Abaúji Református Egyházmegye esperese, a Filippi 4, 13 alapján tartotta beiktató ígehírdetését: „Mindentre van erőm a Krisztusban, aki megerősít engem”, majd a már beiktatott lelkípásztornak átadta a gyülekezet pecsétjét és a templom kulcsát.

A beiktatás hivatalos része után a gyülekezet énekkarának szolgálatát hallhattuk, majd Szabó Péter beiktatott lelkípásztor hirdette Isten ígét a Zsoltárok 16, 7-9. és 11. versei alapján: „Áldom az Urat, mert tanácsot ad nekem”. Bizonyosság-tételében elmondta: „Isten vezetésével, tanácsával fogadtam el a gyülekezet meghívását, és az Ő taná-

csával szeretném tovább folytatni a gyülekezetben a szolgálatot hálás étellel, Istent áldva, aki szüntelen jobbomon van, akire mindig fel lehet tekinteni.”

Az ígehírdetését követően a beiktatott lelkípásztor köszöntötte az egyházkerület nevében: Csomós József püspök úr a 2Korinthus 13, 11. versével, majd Rózsa Tibor egyházkerületi világi főjegyző. Az Abaúji Egyházmegye közösségének köszöntését hozta Szabó László egyházmegyei gondnok, a lelkésztársak nevében pedig egyházmegyénk főjegyzője, Hegedűs István alsóvadási lelkípásztor köszöntötte az új szolgátársat a Zsidókhöz írt levél 13, 20 kk. verseivel. Az édesapa, Szabó Sándor Jézus szavait helyezte fia szívére: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csakis énáltalam” (Jn 14, 6). Köszöntötte az új lelkípásztor és régi gyülekezetét Pásztor Gyula, majd a Szuhogyról származó lelkészek nevében Nagy Lenke, a Reformátusok Lapja főszerkesztője, majd Terjékné Eszterhai Enikő, barabási lelkípásztor. Megható volt hallgatni Szabó Péter korábbi szolgálati helyeinek, Paszab és Tiszabercel gyülekezeti tagjainak köszöntő énekét: „Mennyben lakó én Istenem, vedd füledbe dicséretem...”, valamint egy suhogyi hittanos gyermek, Balázsfalvi Dóra szavalatát, és a feleség, Szabó Péterné Vass Edit köszöntő szavait. A köszöntések sorát Molnár Oszkár országgyűlési képviselő, Szuhogy, Kánó, Égerszög gyülekezeteinek gondnokai, polgármesterei zárták.

Az ünnepi istentisztelet püspök úr áldásával ért véget a templomban, majd a közös örvendezés a kultúrházban gazdagon terített szeretetvendégséggel folytatódott.

- sp -

ABAÚJI
EGYHÁZMEGYE

Telkibánya-Bangor retúr

- egy testvérgyülekezeti látogatás rendhagyó története -

A telkibányaiak látogatása Bangorban

Néhány évtizeddel ezelőtt a nyugati határhoz közeledve a torkunkban gombóc formálódott, nagyot kellett nyelnünk. Csüggedt, elnehazedett tekintetünket felemelve a géppuskafélszeggel szegélyezett országunkra, még gondolatunkban is csak halkán és félve hullámozott a jól ismert dallam: „Hol szöke szellő, lenge szellő játszik a Tiszán / Ott él egy nép, legendák népe / Ott az én hazám...” Úgy éreztük Magyarországra érkezve, mint amikor valaki bevonul a büntetés-végrehajtó intézetbe. Szögesdrót, felfegyverzett határőrök, sorok között íródott üzenetek, elfojtott vagy megfojtott vélemény, mások bűnével való takarózás. Kezd elhalványulni, kikopni ez az emlék az emberek szívéből és elméjéből. Sokan, utazásra készen megcélozva a boldogabb jövőt, „a jegyüket csak oda váltották.”

Elmúlt, ... talán igaz se volt, hitetlenkednek a fiatalok. A „next generation”, a felnövekvő nemzedék, akiknek lehetőségük van, hogy a világot ától cettig megismerjék, nem érzeke-

lik a különbséget. Ők már mással vannak elfoglalva, nekik nem harcolni, hanem élni kell az életet. Ilyen 19 fiatalnak adatott meg idén nyáron, hogy a világ egy másik, új szeletével megismerkedhessenek, és eljussanak Észak-Írországra.

Már szabadon, mint uniós ország, uniós pályázat keretében látogatta meg a telkibányai gyülekezet küldöttsége a First Presbyterian Church gyülekezetét Bangorban.

Ennek a testvérgyülekezeti kapcsoltnak mára története van. Az ír testvérek egy kelet-európai gyülekezetet kerestek, hogy ezzel a szolgálatban új utat nyissanak (missziói, diakóniai) és tapasztalatokat gyűjtsenek. Ez a vágy találkozott az éppen ott és akkor ösztön-díjas tanulmányokat folytató Martoni Molnár Sándor lelkipásztor nyitottságával. Így kezdődött meg a már 4 éve gyümölcsöző kapcsolat a két gyülekezet között. Első lépésben az ír testvérek látogattak Magyarországra, hogy

feltérképezzék a szükségeket és lehetőségeket. Ezt két evangéliumi angoltábor követte (2003-2004), amelynek óriási népszerűsége és sikere volt Telkibánya egész környékén. Willis Corder, a bangori gyülekezet vezető lelkésze és Helen Sloan, a kapcsolat íráskoordinátora ezek után arra tett javaslatot, hogy a következő év nyarán, 2005-ben a magyar fiatalok látogassák meg őket kint Bangorban. Ez az út valószínűleg meg ebben az évben. Háttérben két uniós pályázat, több hónapos szervezés, százak imádsága, szülők féltése, gyermekek lelkesedése, lelkipásztorok jó akarása és Isten csodája húzódott meg. Július 20-tól augusztus 1-ig, 13 napot töltöttünk Isten tenyerén, Észak-Írországra. Sok különös dologgal találkoztunk ottlétünk ideje alatt. Felsorolni, ujjhegyre szedni talán nem is lehetne, de csak az érzékeltetés kedvéért hadd említsek néhányat.

Általában a búcsúzáskor szokás ajándékot adni a távozóknak, és legtöbbször az érkező hoz magával valami kedvességet. Már a megérkezést követően mindenki szobájában egy ajándéksomag várakozott. Ebben csupa

kedves és hasznos dolog volt. Tisztálkodási szerek (pl.: naptej, ki gondolná északon, hogy ez is kellhet, mi inkább esőkabáttra gondoltunk), egyszer használatos fényképezőgép, képeslapok felbélyegezve, édességek, apróságok. Az első napon rögtön feltűnt a gyülekezeti centrumba érkezve, hogy egészen más fel fogású a gyülekezeti élet szervezettsége, mint nálunk. A gyülekezet eseményei egy helyen, egy épületben, úgymond egy komplexumban zajlanak. Az épület külseje megtevesztésig egy templomra hasonlít, de ami benne van... Valóban az épület egy részét a templom foglalja el, majdnem hagyományos fel fogásban: padok, karzat, szószék. Eddig rendben is lennének, viszont ami ezt kiegészíti: vetítőtáblának, projektorok, plazmatévék, digitális kezelőpult, dobkészlet, elektromos gitár, szintetizátor stb. A komplexumban egyébként még helyet kap két iroda, egy zeneterem, két tornaterem, egy színpad, egy játékkerem (biliárdasztal, asztali foci, pingpongasztal), konyha, próbatermek, öltözők, mellékhelyiségek.

Napi szinten estünk egyik ámulatból a másikba, de nincs is ezen mit csodálkozni, ha valakinek mindent meg szeretnének mutatni, ami értékes és szép. Így vettünk részt egy vitorlázáson az Ír-tengeren és elcsodálkozhattunk W. Corder lelkipásztor sokoldalúságán, hogy nem csupán a gyülekezetet irányítja biztos kézzel, de a vitorlását is. Megelevenedett előttünk az ír nép története és a közlekedés fejlődése, amikor meglátogattuk a néprajzi és közlekedési múzeumokat. Elmélázhattunk az Óriások útján (Giant's Causeway), hogy az ötszögletű sziklák vajon tényleg egy óriás szerelmének eredményei? Az Atlanti-óceán hulláma it hallgatva fülelhettünk, hogy nem csupán az éter, de a mélység is titkokról mesél. Érezhettük az összetartás és befogadás nagyszerű érzését, mikor egy délután részt vettünk a gyülekezet 150 fős barbecue partiján. Elraktározhattunk az érzékszerveinkben egy darabkát a történelem súlyából, mikor Belfast utcáit jártuk látva az Európa szállót, ahol a legtöbb robbantásos merénylet történt, valamint a tűzfal-graffitikat szemlélve, melyek a protestáns – katolikus ellentét időtlen állóképei.

Mindez csak egy morzsányi része annak, amit átéltünk Pedig még nem beszéltem a hidakról, melyek az evangéliumon keresztül épültek írek és magyarok, fiatalok és fiatalok, családok és vendégek, Jézus és mi közöttünk. Így szólított meg minket és épített pillérek felénk Jézus: Péter a tagadó, a samáriai asszony a kívülálló, Simeon a korszakváltó történeten keresztül.

Az utolsó vasárnap, melyet Bangorban töltöttünk, mi is szóhoz jutottunk a gyülekezet előtt. Sőt ez a vasárnap, a Mi Vasárnapunk volt, hiszen közösen szolgálhattunk. Az ígét Szalay Ibo-lya, a telkibányai gyülekezet lelkipásztora hirdette Martoni Molnár Sándor tolmácsolásával, ezt követte a fiatalok műsora, amit Magyar Melinda zenei asszisztens és Szalay László segédlelkész állított össze és tanított be. Ezek után Kassai Zoltán, aki hivatalos kapcsolattartó a magyar oldalról, fogalmazta meg, hogy miért fontos ez a kapcsolat a telkibányaiak számára. S végül még két jelképes ajándékot adtunk át. Az egyik egy hollóházi váza volt, melyet a gyülekezet kapott, a másik pedig egy köszönő plakett a város polgármesterének, amiért '56-ban befogadták és támogatták a magyar menekülteket.

A gép, mely Ferihegy felé érkezett nagy ívben fordult rá a leszállópályára. A tiszta levegő, a verőfényes napsütés, a sárguló búzatáblák, a fekete föld egyre csak valami régi dalt súgott a fülemben: „Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország/ Gyönyörűbb, mint a nagyvilág...” Az egyik lány sajnálta, hogy hazajövünk, inkább örökre kint maradt volna: az uniós politika a külföldi munkavállalásra buzdít, több 10 ezren hagyják el ma is szebb jövő reményében az országot, főleg fiatalok. Eszembe jut a zánkai Első Református Világtalálkozó Göncz Árpád köztársasági elnöknek feltett kérdés: „Mikor volt nehezebb hinni, amikor börtönben volt, vagy most köztársasági elnökként?” Mikor nehezebb hűnek maradni a hazánkhoz, ahová Isten állított minket? Most, vagy 20 évvel ezelőtt? Mi az, amit Isten nem adhat meg itt Magyarországon, amit máshol biztosan megad...? Örülök, hogy én retúrúrt váltottam. (SDG)

Szalay László Pál
Telkibánya

Hálaadó istentisztelet Szemerén

Templomunk belső megújulásáért adtunk hálát Istennek ez év július 24-én a szemerei református templomban. Az ünnepi alkalmon Csomós József püspök úr hirdette az ígét a 100. zsoltár alapján:

„... menjetek be kapuin hálaénekekkel, udvaraiba dicsérettel! Adjátok hálát neki, áldjátok nevét!” A lekió felolvasását és imádság szolgálatát Baksy Mária esperes asszony végezte. Az istentiszteletet színesítette az encsi gyülekezet énekkarának szolgálata Ürmösiné Csernátóni Mária Ágnes vezetésével, valamint Szaszák Henrietta konfirmandus szavalata.

Jelen voltak és köszöntötték a gyülekezetet: Ábrám Tibor, a Tiszáninneni Egyházkerület főgondnoka, Szabó László, az Abaúji Egyházmegye gondnoka, Dr. Gulyás Kálmán címzetes államtitkár, Dr. Ódor Ferenc, országgyűlési képviselő, Farkas Ferenc, Szemere község polgármestere. Az abaúji lelkészek nevében Dr. Enghy Sándor köszöntötte a gyülekezetet.

Örömteljes alkalom volt ez mindnyájunk számára, hiszen régen volt példa arra, hogy gyülekezetünk épületei megújulása kapcsán hálaadó istentiszteletet tartson. Az 1960-as években történt felújítások, ill. az 1980-ban végzett tetőjavítás és átfedés óta történtek bár apró munkálatok a templom épületén, de ezek nem voltak elegendőek ahhoz, hogy templomunkat épségében és szépségében megőrizzük, és istentiszteleti alkalmainkat méltó körülmények között tartsuk. Mára sajnos nemcsak a belső rész szorult felújításra, hanem a külső rész is romos állapotban van. Most mégis a zsoltárossal együtt mondjuk: „hatalmasan cselekedett velünk az Úr, ezért örvendezünk”, mert nagy öröm számunkra, hogy megújulhatott a templombelső.

Sokat gondolkodtunk azon, hogy kis gyülekezetünk az eltervezett munkákat hogyan és főként miből tudja elvégezni?

Mondjuk így, álmództunk sok mindenről, és talán elfelejtettük, hogy az ember álmódik, aki éppen alszik. Hisszük, hogy ez a munkálat álmunkból is serkentett bennünket.

Állami támogatás, önerő, sok összefogás és kétkézi munka, valamint egyházmegyei segítség kellett ahhoz, hogy elvégezzük az eltervezett feladatokat. Isten megáldotta igyekezetünket. Ablakokat cseréltünk, vakolatot javítottunk, padozatot és teljes templombelsőt festettünk, valamint toronysüveget, ereszcatornát szereltünk. Mindez hatalmas dolog gyülekezetünk számára, ezért örvendezünk és hálát adunk Istennek.

Hisszük, hogy ez a munkálat a mindenható Isten segítségével nemcsak a kőből épült templomot újította, hanem a lelki templomot is. Istené legyen a dicsőség mindezért!

Balázs Pál, lelkipásztor

Körzeti presbiteri csendesnap

Az encsi református templomban, 2005. szeptember 17-én került megrendezésre a körzeti presbiteri csendesnap, melyre főként a Hernád-völgyi gyülekezetek kaptak meghívást. A missziói bizottság szervezésében létrejött alkalmat Baksy Mária esperes asszony nyitotta meg, aki a zsúfolásig megtelt templomban köszöntötte az előadókat, valamint a 26 abaúji gyülekezetből érkezett lelkipásztorokat és presbitereket.

A köszöntés után az áhítatot Gazda István borsod-gömöri esperes tartotta, aki Lukács evangéliuma első részének és János evangéliuma első részének válogatott versei alapján arról szólt, hogy a különlegesen fontos alkalmak előtt, mint jelenleg a presbiterválasztás, elhatározásoknak és döntéseknek kell születniük a szívünkben, és azt is fel kell ismerünk, hogy mindezek mögött Isten cselekszik kegyelmesen. Hangsúlyozta továbbá, hogy a presbiteri tisztség nem más, mint „kiáltó szó”: a presbiternek Krisztusra mutatnia, Őhöz kell mások számára is utat készítenie.

Az előadások sorozatát Baksy János lelkipásztor kezdte, aki a presbiteri tisztség újszövetségi gyökereit ismertette. Az ősgyülekezetekben a presbiternek elsődleges feladata a tanítás, buzdítás, pásztorolás volt, de erélyesen fel kellett lépniük a tévtanítók ellen is. A diakóniai szolgálatból szintén kivették részüket: a betegeket buzgón látogatták, és könyörögtek a gyógyulásukért. Később azonban e tisztség töltötte be a tanácskozó, törvényhozó szerv szerepét: „Viseljetek gondot tehát magatokra és az egész nyájra, amelynek őrizőivé

Baksy János pálházi lelkipásztor

tett titeket a Szentlélek, hogy legeltestétek az Isten egyházát, amelyet tulajdon vérével szerzett.” (ApCsel 20, 28)

A presbiteriség tehát pásztori szolgálata, melyben minden presbiternek, talentumainak és kegyelmi ajándékainak megfelelően részt kell vennie.

A továbbiakban Ábrám Tibor, egyházkerületünk főgondnoka tartott előadást „A presbiteriség mint életforma” címmel, ami három fő szempont köré csoportosult: a presbiternek helye van a családban, a gyülekezetben és a társadalomban. Ha életmódunkat a hitünk és Istenhez való viszonyulásunk határozza meg, akkor ez hatással van a közösség (család, gyülekezet, társadalom) többi tagjára is. Fontos, hogy a presbiter nagy hang-

súlyt fektessen lelki épülésére, mert a látható gyümölcsök mutatják meg lelkiekben való előrehaladását, jó példát mutatva környezetének. Minden presbiternek meg kell találnia azt a kegyelmi ajándékot, amelyet magában hordoz, és ezzel kell szolgálnia az Isten dicsőségét. A mai modern társadalomban fel kell mutatni a közösséghez tartozás fontosságát, hiszen az ember – mint individuum – egyedül gyenge és befolyásolható; de aki közösséghez, gyülekezethez tartozik, az erős, mert ha el-esik, van, aki felemelje, és segítségére siessen.

Harmadik előadóként Hegedűs István, abaúji főjegyző úr azt a kérdést járta körül, hogy milyen legyen a református presbiter? Előadásában egy olyan presbiteri életmodellt vázolt fel, amely kívánatos lenne egyházunk teljes közössége számára. A presbiternek elsősorban ébernek, önzetlennek, alázatosnak és áldozatvállalónak kell lennie, mert csak így van értelme a szolgálatának. Felelősséget kell éreznie egyházáért, gyülekezetéért, és képesnek kell lennie arra, hogy az Isten dolgait előbbre helyezze személyes dolgainál. Az is a feladatai közé tartozik továbbá, hogy a Szentírást buzgón tanulmányozza, és gyakorolja magát kegyességben. Aki komolyan gondolja megbízatását, azt Isten alkalmassá teszi, hogy fel tudjon nőni a feladat nagyságához.

A csendesnap végén Bódi Noémi egyházmegyei missziói előadó foglalta össze az elhangzottakat, Isten gazdag áldását kérve gyülekezeteink gondnok- és presbiterválasztására.

Konc Gáll László
lelkipásztor, Aszaló

„Gyönyörködj az Úrban, és megadja szíved kéréseit!”
(Zsoltárok könyve 37, 4)

5 éves a Boldogkőváraljai Református Gyülekezet!

Napjainkban a statisztikai adatok elszomorítanak bennünket, hiszen a fogyó népességgel együtt mi is fogyunk, magyar reformátusok.

Legyen mégis reménységet adó bátorítás mindannyiunk számára, hogy új gyülekezetek is alakulnak,

Különösen nagy öröm tehát, hogy 2000 virágvasárnapján ünnepi istentisztelet keretében megalakult a Boldogkőváraljai Református Gyülekezet.

2002 januárjában egyházmegyei segítséggel sikerült megvásárolni egy in-

gyülekezetek nevében könyvadományt adott át a boldogkőváraljai gyülekezetnek, megalapítva ezzel a leányegyházközség könyvtárát. Volt, aki énekekkel, verssel, mások bizonyágtétellel köszöntötték az egybegyűlteket, a jelenlévő lelkipásztorok pedig egy-egy igével bíztattak bennünket. A hálaadó istentisztelet után gazdagon megterített asztalok vártak ránk. A szeretetvendégség jó lehetőséget biztosított a kötetlen beszélgetésre, ahol megtapasztaltuk az egymásra találás örömét.

Jó volt együtt lenni, énekelni, imádkozni, hálát adni Istennek az 5 éves Boldogkőváraljai Református Gyülekezetért.

gatlant, amely azóta református gyülekezeti házként működik Boldogkőváralján, otthont adva az istentiszteleteknek, evangélizációknak, gyerekprogramoknak, ünnepi alkalmaknak.

2005. szeptember 11-én délután 2 órakor ismét megtelt a Boldogkőváraljai Református Gyülekezeti Ház. Az abaújkéri körzet 5 gyülekezetével együtt adtunk hálát Istennek, Aki életre hívta, megtartotta, és hitünk szerint ezután is megáldja gyülekezetünket. Hálaadó istentiszteletünkön nagytiszteletű Baksy Mária eszperes asszony az Apostolok Cselekedeteiről írott könyv 16. fejezetének 6-10. verseivel bátorította az ünneplő gyülekezetet. Lévai Attila lelkipásztor testvérünk pedig a csicsói, füssi, és kolozsénai testvér-

Az Abaúji Református Egyházmegye 2001 decemberében azzal a céllal alapította a Dévai Bíró Mátyás Alapítványt, hogy támogassa a református gyülekezeti életet Boldogkőváralján. A gyülekezeti ház belső felújítása már megvalósult, de korszerűsítése, külső felújításának befejezése jelenleg túl nagy kihívás önerőből a kis létszámú gyülekezet számára. Ha valaki szeretne segíteni e sorok olvasói közül, és szeretné támogatni a fent említett célok megvalósítását, akkor szeretettel ajánljuk figyelmébe alapítványunk számlaszámát: 54700044-19400013 (Jógazda Szövetkezeti Takarékpénztár, Encs).

Polgár Tibor
lelkipásztor

BORSÓD-GÖMÖRI
EGYHÁZMEGYE

Országos tanévnyitó Mezőcsáton

Szép hagyománnyá és fontos találkozási pontokká váltak egyházi oktatási rendszerünkben – a kerületenként sorba járó – zsinati szervezésben és helyi lebonyolításban megvalósuló országos tanévnyitók. Kerületünkben lehattunk együtt korábban Miskolcon a Lévy József Gimnáziumunkban, majd a Sárospataki Kollégiumban, most pedig a Dr. Enyedy Andor Református Általános Iskolánkban és Óvodánkban Mezőcsáton. Köszönjük a Kerület Elnökségének, a Zsinati Oktatási Bizottságnak bizalmát és támogatását.

A tanévnyitó ünnepségre szeptember 3-án délelőtt 10 órakor került sor az ünnepelő gyülekezettel szépen megtelt templomban.

Az istentisztelet előtt Berkesi Sándor tanár úr, Liszt-díjas karnagyunk éneket tanított, ezzel is ráhangolva lelkünket az ünnepélyes alkalomra. Orgonajátéka alatt az iskolai zászlókkal bevonuló diákokat meghatódottan fogadtuk, megérettük velünk, hogy ünnepélyes alkalomra érkeztünk, s együtt vagyunk mindnyájan egy nagy család tagjaiként az egész országból.

Az Igét dr. Bölcskei Gusztáv püspök a Zsinat lelkészi elnöke hirdette a Zsid 12: 12-15 alapján: „Annakokáért a lecsüggesztett kezeket és az ellankadt térdeket egyenesítétek föl, és lábaitokkal egyenesen járjatok, hogy a sánta el ne hajoljon, sőt inkább meggyógyuljon. Kövesétek mindenki irányában a békességet és a szentséget, amely nélkül senki sem lát-

ja meg az Urat. Vigyázzván arra, hogy az Isten kegyelmétől senki el ne szakadjon.”
„Tudjuk, hogy kezdetől fogva volt egy olyan fel-fogás a nevelésben, tanításban, hogy úgy lehet igazán tanítani, nevelni, hogy a mester és a tanítványok együtt mennek, és közben a tanítványok megkérdézik a mestert arról, amit tapasztalnak, látnak, így növekszik tudásuk. Iskoláinkban nemigen ismert ez a pedagógiai módszer.

De azért a református keresztyén iskolákban úton járó emberek vannak együtt, és az egész iskolai nevelés csak arról szólhat, hogy az idősebbek azt tudják mondani a rájuk bízott gyerekeknek: gyere, én megmutatom neked az utat, amelynek igazságáról meg vagyok győződve, és amelyen magam is járok.

Országos tanévnyitó a mezőcsáti református templomban

Az első keresztyények elindultak Krisztus életének csodálatos élményével, s boldogok voltak, hogy valami újra rátaláltak... A nép először ámulva, csodálkozva látta őket, azt mondva: nézzétek, hogy szeretik egymást.

Nagyon szép volt az elindulás élménye. Aztán jöttek az első nehézségek: ahogy növekedett a gyülekezet, meg kellett osztani a feladatokat, mert nem tud egy ember mindent elvégezni. 10-15 év múltán az ámulatot keltő, jó új dolog átfordul valami gonosz, istentelen indulatba, és azt mondják: a keresztyények mindennek okai. Drágaságnak, bajnak, megkevesbedett normatívának ők az okai. Megindul a Római Birodalom hatalmas gépezete, amelynek megvan az adminisztrációja, a propagandaminisztere, megvan minden eszköz a kezében, amelyekkel sarokba tudja szorítani a keresztyényeket. Fellángolnak az üldöztetések, s az úton járók közössége azt látja, hogy vannak meglankadt kezek, megroskadt terdek, van nem egyenes ösvényen való járás, van megbotlás, vannak keserőségek. S ekkor szól az apostoli vigasztalás, intés: a lankadt kezeket és a megroskadt térdeket erősítsétek meg...

...Most úgy kezdjük a tanévet, hogy együtt kérjük Urunk, Istenünk megsegítő kegyelmét, hogy lelkének erejét árasssa ki ránk. Ezért vagyunk együtt. Nekünk nem lesz más utunk, csak az egyenes ösvény, amelyiken az örökkévaló maga is járt...

...Ezért tehát legyen erősítő, bátorító alkalom ez a mostani együttlét számunkra: legyen erőnek forrása, legyen annak az indulatnak a növekedése, amelyik törekszik mindenki iránt a békeségre, amely nem hajlik el Isten kegyelmétől, és nem enged, hogy a keserűség felnövekedjen."

Az istentisztelet folytatásaként a tanévnnyitó ünnepélyt Csomós József püspök úr nyitotta meg és köszöntötte az egybegyülteket. Emlékezett és emlékeztetett azokra az időkre, amikor a 70-es években a Debreceni Kollégiumban – mintegy menedékvárosban – minden országos tanévnnyitón részt vett, mivel-hogy egyetlen egy volt az országban, de azoknak megerősítő volta mind a mai napig kíséri. Szólt arról, hogy **most a mezőcsáti templomban áll meg egy pillanatra a magyar református közoktatás útján lévő szolgáló sereg.** Intelemül mondta Pál tanítását: „Minden

dolgokat szeretetben menjen végbe”, ha ezt meg tudjátok tenni, ki-ki a maga helyén, akkor nem emberi erő, hanem még a pokol kapui sem vehetnek rajta diadalt.

A tanévnnyitó beszédet dr. Nagy Sándor a Zsinat világi elnöke mondta. „Bár csak ezren vagy még kevesebben húzódtunk meg a tűző nap elől óvó templomtető védőszárnyai alatt, valójában lélekben velünk van a körülbelül huszonezzer magyar református iskolai diák és tanáruk is, akikkel szoros lelki közösségben most hivatalosan is megkezdjük az új tanévet... Egyházunk és Zsinatunk nevében szeretettel köszöntöm református iskoláink megjelent küldötteit, rajtuk keresztül üzenem az otthon maradtaknak: mindent elkövetünk a magunk helyén annak érdekében, hogy tanulmányaikat zavartalanul és eredményesen folytathassák ebben az esztendőben is. Tőlük is azt kérjük, hogy minden igyekezetükkel tegyenek eleget az elvárásoknak – nemcsak azért, hogy az újabb ismeretek sokaságával legyenek gazdagabbak, de azért is, hogy ezzel fejezzék ki köszönetüket szüleiknek, tanáraiknak és az értük fáradozó egész társadalomnak.

Zsinatunk a 2005-ös évet a családok életének minősítette. Nagyon sok konferencia és rendezvény foglalkozott a sokak szerint válságba jutott családok életével, de azzal is, hogy a családok harmonikus életét mi módon lehetne segíteni és tovább támogatni...

...Bármely emberi létnek csupán egyetlen fő feladata van a világon: találkozni Istennel és mindazt a drága ajándékot, amelyeket elődeinken keresztül kaptunk Urunktól, továbbadni utódainknak. E nélkül a találkozás nélkül a földi élet hiábavaló zsákutca. Miért járnak gyermekeink, diákjaink református iskolába? Nemcsak azért, hogy elsajátítsák és birtokolják mindazt az ismeretet, tudást és bölcsességet, mely az elődöktől az utódokig ívelő szellemi híd építéséhez, fenntartásához szükséges, hanem azért, hogy egyházunk hitéletének közösségében rátaláljanak arra az egyetlen útra, amelyen haladva életük értékessé, teljessé, hasznossá, sugárzóvá és boldoggá válhat."

A Makkai Sándor díjjal kitüntetettek laudációját szintén főgondnok úr mondta el, majd a püspökök köszöntötték a díjazottakat> Koncz Éva tanárnőt Sárospatakról és Horkay György tanárat Debrecenből. Székely Árpád Kolozsvári tanár úr a Nagyváradon tartott partiumi évnnyitón vette át a díjat németországi tanulmányútja miatt. A díjazottakat eddig is tisztelet és megbecsülés övezte, de azt gondolom, hogy meghallgatva életük művét eddig megtett útját még inkább hálásak lehetünk Istennek, hogy személyiségeikkel meggazdagította Kollégiumainkat.

Papp Kornél tanár úr a Zsinat Oktatási Irodájának vezetője a szakmai részről szólva a következőket mondta el:

„Immár 150 oktatási feladatot lát el 107 intézmény keretei között a 475 éves református közoktatás (a legősibb református iskola 1530-ban kezdte meg működését Mezőtúron) 26 óvoda, 54 általános iskola, 25 középiskola, 5 szakiskola, 11 művészetoktatási, 6 gyógypedagógiai intézmény, 21 diákotthon, valamint 1 pedagógiai szakszolgálat és 1 pedagógiai szakmai szolgáltató intézmény látja el a közfeladatot. Az oktató-nevelő munkában résztvevő pedagógusok száma meghaladja a 2300 főt, a gyermek- ill. tanulólétszám pedig 29500, melyből mintegy 2700 fő az internátusok növendéke. (E létszámból csak mintegy 22000 fő után veheti igénybe az egyház a közoktatási kiegészítő támogatást.) a 2005/06. tanévben 3 intézmény és 1 tagintézmény kezdte meg működését. Csajágon és Kunhegyesen általános iskola, Tatán középiskola és Nagybajomban művészetoktatási intézmény létesült.

A református keresztyén nevelés egységét a közös emberkép, s ebből fakadóan a közös pedagógiai célkitűzések jelenítik meg. A bibliai emberképre épülő református keresztyén pedagógia nevelési céljainak középpontjában az erkölcsi nevelés áll. Az erkölcsi nevelés legfontosabb területei: az általános etikai nevelés, a hitre nevelés, a hazafias nevelés és a közéleti gondolkodásra való nevelés. Mindezek mellett nagy hangsúly esik az értelmi, az érzelmi és a testi nevelésre.”

Szomorúan hallhattuk tőle, hogy érvényes jogerős Fővárosi Bírósági ítélet ellenére az Oktatási Minisztérium kiegészítő támogatások sorát tartja vissza, nem folyósítja érvényes szerződések ellenére – amit a számláinkon már észre is vettünk .

Sajátintézményeinket Csernaburczky Ferenc igazgató úr, Kerületi Iskolaügyi Tanácsos mutatta be kedves vendégeinknek egy rövid beszédben, majd délután a valóságban is. Igei alapját a Péld 15,30-ból vette. „A szemeknek világa megvidámítja a szívet; a jó hír megerősíti a csonokat.”

„A találkozás öröme, egymás látása, már önmagában is felemelő élmény, annak tudása pedig, hogy ennyien vagyunk „egy közös test tagjai”, mindannyiunkat megerősíthet! A jó hírek, feladatellátásunk bővülése, intézményhálózatunk kiszélesedése, szakmai megerősödése pedig, életerőt ad, bátorít, megújít, és ösz-

tönöz. Így, örömben mondhatom, hálás vagyok azért, hogy találkozhattunk, hogy ma, ha csak egy rövid időre is, de itt, Mezőcsáton lehetnek otthon, és egymásban erősödbetünk a Jézus Krisztus által!”

Bemutatkozásul mondta el, református iskola vagyunk, erre predestinál történelmi múltunk, jelen küldetésünk. Dr. Tonk Sándor örökségét valljuk, hirdetjük és tesszük, aki így fogalmazta meg a református iskola lényegét: „Az iskola, a hasznos és szükséges dolgok tanítóinak és tanulóinak szervezett társasága. Abol a tanár és diák közös akarata

Csernaburczky Ferenc, a Mezőcsáti Református Általános Iskola igazgatója

a rend, abol minden tanuló istenesen él, vallássosságát mutatja. Isten dicséretére nem átallja megnyitni száját, másokat nem bántó, Istennek tetsző módon fejt ki gondolatait, elsajátítja szorgalommal az ismereteket, eltávoztatja a gyűlölködés lényegét - szeretet fűzi őket egybe. Abol a pedagógusok igyekezete Istennek tetsző szolgálat.”

Az évnyitón óvodás és iskolás gyermekeink szolgáltak versekkel. Iskolánk két volt diákja szívesen jött haza a Lévayból és a Debreceni Kollégiumból, hogy szavallataikkal gyönyörködtessenek bennünket. Gyülekezetünk énekke-re egy tanévnyitóra írott éneket énekelt M. Praetorius négyszólamú feldolgozásában. A tanévnyitó ünnepet a köszönetmondással fejezhettem be. Igei alapja egyrészt az 58. zsolttár 11. versének első fele így szól: „Előmbe jön az én kegyelmes Istenem.” Egy folyamat-

ra gondolok: 1992. szeptember 1-jén 16 kisdíákkal 2 tanító néniel alapítottuk az iskolánkat – ma 220 iskolásunk tanul 8 évfolyamon és 75 óvodásunkkal foglalkozunk 3 csoportban – vajon ki mert volna arra gondolni akkor, hogy egy jó évtized távlatában az a megtiszteltetés ér bennünket, hogy országos tanévnyitónak adhatunk helyet! Csodálatos hála-ra indító érzés volt együtt látni az iskolák küldötteit zászlóikkal együtt és lelki szemekkel személyes kapcsolatok nyomán mögéjük látni otthoni környezetüket; együtt az egészet egy gondolatban, egy áttekintésben.

A Mezőcsáti Református Elemi Iskola, a Sárospataki Kollégium Partikulája volt évszázadokon át. Ma ugyan nincsenek erre vonatkozó törvényeink és formáink, de a szellemi-lelki évszázados kötődések ma is jelen vannak és élnek. **A mezővárosi partikulát meglátogatták, megtisztelték a történelmi kollégiumok, Csurgóról, Pápáról, Pestről, Kecskemétről, Debrecenből, Sárospatakról és még több mint nyolcvan intézményből. A mezővárosi partikulának ez a számunkra történelmi látogatás nagyon jól esett.** Köszönjük. Köszönjük élő Urunknak, az Ő általa élő tagoknak, gondolok arra a 60 főnyi presbiteri, tanítói, tanári és gyülekezeti tagokból álló közösségre, akik igyekezünk megtenni mindent annak érdekében, hogy örömmel menjen mindenki tovább az ő útján, jó hírét víve a kerületnek, megyének, a gyülekezetnek.

A záró igevers pedig így szól: „előttetek megyen Galileába és ott meglátjátok őt, amint megmondotta néktek.” Márk 16,7b

Nemcsak előnkbe jön, hanem előttünk is jár a mi Istenünk, mi pedig az új tanévben is kövessük őt.

Az ünnepélyes tanévnyitót követően az intézményvezetői értekezleten a kitüntetettek szóltak, majd szakmai kérdések, tennivalók egyeztetésére került sor. Szokásunk szerint szeretetvendégséggel fejeztük be ünnepélyes alkalmunkat.

Gazda István
esperes, Mezőcsát

Egervölgyiek Felvidéken

EGERVÖLGYI EGYHÁZMEGYE

Kisebb-nagyobb közösségek életében várva várt eseménynek számítanak az évenkénti kirándulások, tanulmányutak. Ma is emlékszem azokra a helyekre, ahová iskolás éveimben ily módon eljuthattam. Istennek hála pár évvel ezelőtt sokan lelkészként járhattunk Izraelben. Nagy öröm ismereteket, tapasztalatokat szerezni, miközben ennek közösségformáló áldásait is érezzük.

Az Egervölgyi Egyházmegye lelkészeinek nagy része tavaly a berekdaróci Hét Csillag Pihenőházban töltött két napot és felkereste a szatmári műemlékeket. Idén a felvidéki Rév-Komáromba és Pozsonyba látogattunk el. A Hotel Európában kényelmes elhelyezést nyertünk. Az éjszakába nyúló esti séták és a szállodai beszélgetések alkalmával értékel-

tük benyomásainkat, mindazt, amit láttunk és hallottunk.

Rév-Komáromban Fazekas László lelképásztor testvérünk várt bennünket, bemutatta az egyházi épületeket, s beszélt a gyülekezet életéről. A copfstílusú református templomot a nagy földrengések után, 1487-88-ban építették, de a tornya csak 1832-re lett készen. Monumentális és gyönyörű szószerkét egyetlen fából faragták ki. 1825. február 20-án itt keresztelték meg Komárom nagy szülöttét: Jókai Mórt. Komáromban született Lehár Ferenc is, továbbá Beöthy László író, korának népszerű humoristája. Itt volt református lelkész Péczely József (1752-1792) író, és a XX. századi tudósnemzedék egy kiváló orvos képviselőjének, dr. Selye Jánosnak élete is kötődik ide. Többször megfordult Komáromban Csokonai Vitéz Mihály; itt lángolt fel szerelme egy gazdag polgárlány, Vajda

Julianna (Lilla) iránt. A hírességek nevét még lehetne sorolni, akik részint Jókaiék, részint pedig Beöthy Zsolt irodalomtörténész vendégeként jártak a városban.

Betekintést nyerhettünk az egyházi életbe is. A gyülekezetben aktív munka folyik. Istennek hála, van erre itt igény, van gyülekezet, és sok tennivalója van a lelkészeknek és munkatársaiknak. Kimondatlanul is ott volt bennünk, hogy milyen jó lenne, ha mindannyian ilyen beszámólót tudnánk tartani a mi viszonyainkról.

A református templommal szemben tágas udvar közepén áll a református kollégium épülete. 1606-tól kisebb-nagyobb megszakításokkal folyt itt az alap- és felsőfokú képzés. Itt kezdett iskolába járni 1831 őszen többek között Jókai Mór is. Ma az épület emeletén vállalati irodák vannak, a földszinten pedig a református lelkészi hivatal és lelkészlakás.

A környéken sétálva több impozáns épületet láthattunk, melyek szintén abból az időből valók, amikor a Felvidék hozzánk tartozott. Ilyenek például a volt Zichy-palota, a neoklasszicista vármegyeháza, az evangélikus templom, valamint az egykori ferences rendi templom és rendház. A nap végén egy hangulatos pinceéteremben vacsoráztunk.

Másnap Szlovákia fővárosába, Pozsonyba mentünk. Itt dr. Peres Imre lelkipásztort, teológiai tanárt ismerhettük meg, aki egyik munkatársával együtt kalauzolt minket, és szólt a szórvány magyar református gyülekezet múltjáról és jelenéről. A gyülekezetnek 111 éves története van. Annak ellenére, hogy Pozsony a történelemben több lényeges egyházi és világpolitikai eseménynek volt színtere, maga a reformátusság nem tudott gyökeret verni. Leginkább csak átutazó reformátusok találtak itt menedéket rövid ideig. A Bécshez oly közeli Pozsonyban a császári udvar akadályozta hosszú ideig a protestánsok szabad terjeszkedését, önszerveződését. Sokkoló élmény volt számunkra itt szembesülni az 1674. március 5-i vértörvényszék ítéletével: gályarabság várt a hitüket meg nem tagadó lelkészekre. Ezután következtek az 1681. évi soproni országgyűlés rendeletei, amelyek Pozsony vármegyében Réten és Pusztafödémesen kívül más helyen protestáns istentiszteletet nem engedélyeztek. Ez az állapot előbb a türelmi rendelet eredményeként, ténylegesen azonban csak 1820 után kezdett oldódni. Sokáig ezért a pozsonyi evangélikus gyülekezet fogadta be a reformátusokat. 1890 után már arra vágyódtak, hogy legyen önálló gyülekezetük és templomuk. Így került sor az evangélikus egyház beleegyezésével a református hívek önszerveződésére, majd a pozsonyi református gyülekezet megalakulására 1894. március 11-én. 1907-ben találtak megfelelő telket az Irgalmasok terén, ahol a sóhivatal és sóraktár épülete állt, amelyben a hagyomány szerint a protestáns gályarab lelkészeket tartották börtönben. Ezt az épületet megvásárolva és lebontva 1912. október 31-én elhelyezték a templom alapkövét. Felszentelésére 1913. október 5-én került sor. A templom építését megelőzően épült a szomszédságban az a

bérház. A benne levő lakások és üzletek bére hozzájárult a templomépítéshez, és ma is bevételi forrása a gyülekezetnek. A lelkipásztor és a gyülekezet is kényelmes otthont talált ebben a házban.

Az első és második világháború, majd a pártállami időszak nehéz korszak a közösség életében. Az 1989-ben bekövetkezett fordulat után lélegeztek fel és vették újra szabadon kezükbe sorsukat. Elvégeztették a külső és belső javításokat épületeiken, elkészült a templomfűtés, valamint klubhelyiséget alakítottak ki. Közben újjászerveződött a gyülekezeti élet, erősödött az összetartozás és tudatosult a templomszeretet.

A lelkipásztor beszámolójából képet kaptunk a mai szolgálatok legnagyobb nehézségéről: különféle kegyességű emberek, nem egyszer szektás tévtanítók tűnnek fel olykor-olykor az alkalmakon, akikkel szemben nagyon ébernek, józannak, teológiailag felkészültnek s a Szentlélektől vezetettnek kell lennie a lelkipásztornak.

Kedves meglepetés volt, hogy a pozsonyi gyülekezet vendégeiként ebédeltünk egy étteremben, majd a gyülekezet egyik termében kávézva tovább beszélgettünk. Ezután megnéztük a koronázási templomot, és tettünk még egy kiadós sétát Pozsony belvárosában. Kellemesen elfáradva ültünk a mikrobuszokba, és visszamentünk komáromi szálláshelyünkre.

A nap hátralevő része is lélegzetelállító élményt tartogatott: az Európa-udvart tekintettük meg. 1999 tavaszán megkezdték a Zichy-palota belső, eddig kihasználatlan udvarának rendezését, az Európa-udvar építését. Céljuk egy olyan építészeti együttes létrehozása, amely számos vonatkozásban kötődik a történelmi Komárom építészetéhez, az itt élő magyarság történelméhez, ugyanakkor egyedülálló alapeszméjének köszönhetően egész Európát megidézi: egy középkori hangulatú teret 47 európai régió építészeti felelevenítő épület ölel körül, azzal a 6 kapuval, amelyet a magyar történelem nagyjairól neveztek el. Az épületegyüttesben lesznek lakások és irodák, valamint a turisták számára is vonzó létesítmények: könyv- és régiségkereskedés, ékszerbolt, kávéház, szálloda stb. A magyar házon helyezték el a szent korona mását, Magyarország és

Szlovákia védőszentjének, Szűz Máriának szobrát pedig a magyar és szlovák ház közötti szoborfülkében.

Szólnunk kell a Klapka szoborról is. A város hősvédőjének, Klapka György tábornoknak ércszobrát, Róna József budapesti szobrász alkotását 1896 novemberében avatták fel a városháza előtti téren. A második világháború utáni időszakban a nemzeti szenvedélyekkel teli villongások légkörében eltávolították a térről, és a várba szállították. Innen a vár előtti parkba került Komárom várossá nyilvánításának 700. évfordulóján, majd az 1989 novemberének változásai lehetővé tették az eredeti helyre való visszaállítását. Mi tehát itt láthattuk.

A következő nap délelőttjén a Jókai Múzeumba látogattunk még el. Itt megrázó erejű filmvetítés tárta elénk az 1945 utáni embertelen lakosságcsere szörnyűségeit, a máig vissza nem vont Benes-dekrétum igazságtalan következményeit. Szívszorító érzésekkel és lelkünkben azzal az imádsággal távoztunk, hogy „Urunk, te adj békességet a népek és nemzetek közé, és te adj emberséget az embernek mindenkor!”

Felvidéki kirándulásunk ezzel véget ért. Ebéd után úgy indultunk haza, hogy a komáromi erőrendszer magyarországi részén levő Monostori Erődöt még megnéztük. Közép-Európa legnagyobb újkori erődítménye ez. Elkészültekor bevehetetlennek számított, azonban a tűzérési technika gyors fejlődése hamar meghaladta védelmi képességeit. Ennek köszönhetően az Erőd hadszíntérként történelmünkben nem szerepel. Az épületegyüttest a két világháború között laktanyaként és kiképzőközpontként hasznosították. 1945-től a szovjetek egyik nagy lőszerraktára volt. 1990-ben az Erődöt műemlékké nyilvánították, a Világörökség része.

Mindannyiunk számára nagy élményt jelentett ez az egyházmegyei kirándulás. Ezúton is köszönjük dr. Kádár Zsolt esperes úrnak a szervezőmunkát, és mindazt, amit tőle kaptunk. Mindig szívesen térünk majd vissza a már megismert értékek újra látására és a még nem látottak felfedezésére.

Hajdu Ferencné
Mezőkeresztes

Tanévnyitó az Átányi Református Általános Iskolában és Alapfokú Művészetoktatási Intézményben

Az Átányi Református Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény szeptember 2-án, délután 5 órakor tartotta tanévnyitó istentiszteletét a református templomban. Az iskola ezzel megkezdte második tanévét.

Az istentisztelet elején Ferenczfi Zoltán lelkész a gyülekezet és a presbitérium nevében köszöntötte a meghívott vendégeket, a fenntartó Egervölgyi Református Egyházmegye képviselőit, a szülőket és a gyermekeket, valamint az iskola pedagógusait. Nagy örömét és Isten iránti háláját fejezte ki amiatt, hogy a 9 második osztályos tanuló mellett 16 első osztályos kezd meg tanulmányait az iskolában.

Ezt követően Dr. Kádár Zsolt, az Egervölgyi Egyházmegye esperesének ígéhirdetése következett, amelyben arra buzdította a pedagógusokat és a diákokat, hogy az iskolai tananyag elsajátítása mellett kérjenek Istentől bölcsességet is, amint azt a Bibliában Salamon király is tette.

Az ígéhirdetés után az iskola három új pedagógusának (Bencsik Ágnes és Török Adrienn tanítónők, valamint Dózsa Ilona zenetanár) fogadalomtétele következett.

A fogadalomtétel után Énekes Istvánné igazgatónő tanévnyitó beszédében tájékoztatta a szülőket arról, hogy a nyár folyamán az iskolában milyen változások, fejlesztések történtek, s az új tanévben mi minden segíti az oktató-neve-

lő munkát. Biztosította a szülőket, hogy a tanítás mellett nagy hangsúlyt fektetnek a gyermekek nevelésére és arra, hogy ne csak tudásban, hanem lelkiükben is gyarapodjanak. Igyekeznek az iskolában meg-hitt, családi, szeretetteljes légkört kialakítani. Megköszönte a szülők áldozatkész munkáját, amellyel hozzájárultak ahhoz, hogy az iskola udvara, környezete is szép és rendezett legyen a tanévkezdésre.

Ezt követően a tanulók szép és színvonalas műsorát hallgathatta meg a gyülekezet, majd a második osztályosok az első osztályos tanulókat nyakába kötötték az iskolai egyen nyakkendőket, hogy ezzel is kifejezzék az együvé tartozást.

Lyócsa Lajos vállalkozó két első osztályos gyereknek füzetcsomagot, és iskolai felszereléseket ajándékozott, Hajdu Ferenc egyházmegyei főjegyző pedig az Egyházmegye gyülekezteit bemutató prospektussal ajándékozta meg az elsőket, hogy lássák, érezzék, milyen sokan viselik szívükön ennek az iskolának a sorsát.

A templomi tanévnyitó istentisztelet az iskolában szeretetvendégség követte. A sok finom sütemény elfogyasztása mellett – amelyet a szülőknek köszönhetünk – alkalom nyílt az iskola megtekintésére és kötetlen beszélgetésre is.

Ferenczfi Zoltán lelkipásztor, Átány

Tanévnyitó az átányi református templomban

Kiáltva és kiállva - Egerben Rákóczira emlékeztek

Az Egri Református Templom, a Bazilika és az egri Vár adott otthont annak az egyházi ökumenikus és tudományos rendezvény-sorozatnak, mely főhajtás volt a 300 évvel ezelőtt vezérlőfejedlemmé választott II. Rákóczi Ferenc előtt.

A nagyváradai központú Partiumi és Bánsági Műemlékvédő és Emlékhely Bizottság a Királyhágómelléki Református Egyházkerülettel karöltve hirdette meg a 2003-2011 közötti évekre a Jubileumi Rákóczi évek programsorozatát. E nagyszabású emlékezés, mely számtalan egyházi és tudományos programot foglal magába, ebben az esztendőben két magyarországi helyszínen zajlott: Ónodon és Egerben.

Az egri református templomban szeptember 25-én megtartott istentiszteleten Csűry Istvánnak, a Királyhágómelléki Egyházkerült főjegyzőjének igeolvasását és imádságát követően Tőkés László püspök hirdette az Igét Ézsaiás 62:1, valamint Jeremiás 8:11 textusok alapján. A püspök a zsúfolásig megtelt templomban szólt arról, hogy feladatunk ugyanaz, mint régen a próféták idejében. Mint mondta, nem nyugodhatunk annak láttán, ami körülvesz bennünket. Nem elkeseredetten, nem némaságra ítélve, hanem az igazat szólva lehet és kell kiáltanunk. Az igazság kimondása a valósággal való szembenézéshez vezet, s egyben a gyógyulás záloga. Isten kegyelme megadja az igaz ügy mellett kiállóknak a gyógyulást.

Az istentisztelet során Dr. Kádár Zsolt esperes köszöntötte a Rákóczi programon résztvevőket, köztük a Partiumi Emlékbizottság tagjait, Dukrét Géza elnök vezetésével, valamint a Rákóczival kapcsolatos tudományos ülés előadóit: Dr. Csohány János professzort, Dr. Ágoston István egyháztörténészt, Kupán Árpád nagyváradai tanárt.

Az alkalmon az Erdélyből jött vendégek mellett ott voltak a Tiszáninneni Egyházkerülettel partneri viszonyban lévő Missouri Union Presbiterij küldöttsége Cecil Coulverhouse vezetésével. Jelen voltak az alkalmon az egri fertálmesterek testületének díszköpenyes tagjai, a Szent György Lovagrend visegrádi, debreceni

Tőkés László püspök az egri református templom színpékén

és egri priorátusának előjárói, az egri Bornemissza Gergely cserkészcsapat tagjai, testvéregyházak képviselői. Az eseményt közvetítette a városi televízió, beszámolt róla a helyi és az országos sajtó.

Pontosan délben a Kálvin Házban Tőkés László püspök és Dr. Kádár Zsolt esperes leleplezte azt a tűzzománc képet, mely Rákóczi vezérlőfejedlemmé választása utáni eskütételt ábrázolja. Egy helyi vállalkozó, Herman István felajánlásából kerülhetett a kép a Kálvin Házba, melyet egy ugyancsak helyi művész, Pataki József készített.

Mind a templomban, mind a Kálvin Házban megtartott ünnepség meghatározó momentuma volt érezni a magyarság összetartozásának szükségességét, az elbukott szabadságharcok eszméjének továbbélését, az egyetértő közösséggé formálódás szükségességét.

A nagyszámú gyülekezet könnyeivel küszködve hallgatta Réti Árpád színművész, egri presbiter által tolmácsoló Vörösmarty verseket, s felemelő pillanatokat éltek át a résztvevők, amikor hatalmas erővel zúgott a Himnusz, a Szózat és az Erdélyi Himnusz sokaknak ajkáról.

A nap kiemelkedő eseménye volt az egri Bazilikában megtartott ökumenikus istentisztelet, melyen együtt szolgált Dr. Seregély István érsek és Tőkés László püspök. A katolikus hívek a helybeli reformátusokkal együtt teljességgel megtöltötték az egri Bazilikát, Magyarország második legnagyobb templomát. Az ökumenikus istentiszteletet követően az egri Vár tanácstermében szakmai konzultáció során idézték fel történészek, múzeumi szakemberek, lelkészek Rákóczi államférfíui jelentőségét, hívő életének állomásait. Különös hangsúly esett Eger, az egri Vár és Rákóczi ittlétének eseménysorára.

A nap folyamán a vendégeket az egri Kálvin Ház Alapítvány látta vendégül. Az állófogadáson jó volt együttlátni örvendező és ünneplő, a találkozás örömeért hálat adni tudó erdélyi, partiumi magyarokat, amerikaiakat, anyaországbelieket. Minden résztvevő érezhette Rákóczira emlékezve, hogy Istenben bízó szívvel ma sem lehet más feladatunk, mint ami volt a prófétás időkben, vagy a szabadságért való küzdelmekben. Mai világunk összetett problémái közepette csak az hozhat boldog jövőt, ha Isten igazsága mellett, az Ő áldásában bizakodva alkalmas és alkalmatlan időben egyaránt kiáltunk és kiállunk!

(k.zs.)

Lelkészbeiktatás Bodrogkeresztúron

Ünnepi istentiszteletre hívo-
gattak 2005. szeptember
18-án a Bodrogkeresztúri
Református Templom ha-
rangjai: Almási Ferenc
megválasztott lelkipásztort
ekkor iktatta be szolgálatába Dr. Börzsönyi
József, a Zempléni Református Egyházme-
gye esperese.

Az istentisztelet kezdetén énekkel ma-
gasztaltuk Urunkat (134:1-3; 84:1), majd
apostoli köszöntés, imádság után esperes úr
a Fil 4:4-7 verseit olvasta föl, és ezen igever-
sek mentén szólt a lelkipásztori hivatás örö-
méről, lehetőségéről, feladatairól.

A megválasztott lelkipásztor beiktatása
után a szószékről a 2Pt 3:18 alapján hirdet-
te Isten igéjét: „Növekedjete a kegyelem-
ben, és a mi Urunk, üdvözítő Jézus Krisz-
tusunk ismeretében. Övé a dicsőség most és
az örökkévalóságban.” A lelkipásztor hiva-
tását, küldetését, hitvallását fogalmazta meg
az ige alapján. Szólt a növekedés fontossá-
gáról, örömről, a kegyelemről, mely Krisz-
tusban jelent meg minden ember számára, és
arról, hogy

*a közös cél: e kimeríthetetlen kegyelem-
ben együtt növekedni a gyülekezettel.*

Imádság, áldás után nyilvános presbiteri
gyűlés keretében esperes úr köszöntötte
a meghívott vendégeket, majd a lelkész-há-
zaspárt köszöntötték: Szűcs Endre egyház-
kerületi főjegyző, Börzsönyi József esperes,
a meghívott palástos lelkész kollégák, Gyul-
lai László római katolikus kanonok, Sebődi
Miklós Jozafát görög katolikus parókus,
Koncz Ferenc és Szabó György országgyűlé-
si képviselők, Májer József Bodrogkeresztúr
polgármestere, Pulinka Mihályné a helyi álta-
lános iskola igazgatónöje, Gazdag Ferencné
a tiszaladányi kékkeresztes közösség tagja, a
lelkész-házaspárt elbocsátó gyülekezet gond-
noka: Veres József Bódvaszilásról, és a helyi
gyülekezet részéről Kurucz József gondnok.
Ezután a Biztos Szikla Klubos gyermekek
Istent magasztaló énekekkel köszöntötték
a lelkész házaspárt.

A nyilvános presbiteri gyűlés bezárása,
áldásvétel, a Himnusz, majd záróének (434:
1-4) éneklése után a Faluházban megterített
asztalok vártak szeretetvendégségre minden
megjelentet.

Kurucz József
gondnok, Bodrogkeresztúr

Börzsönyi József esperes és Almási Ferenc lelkipásztor

ZEMPLÉNI
EGYHÁZMEGYE

Hálaadás Bodrogolasziban

Szeptember 18-án délelőtt 10 órára ezzel az Igével hívta össze az egyházközség elnöksége az érdeklődőket: „Adjatok hálát az Úrnak, mert jó, mert örökké tart szeretetet!” (Zsolt 106,1)

Miben tapasztalta meg a maroknyi bodrogolaszi reformátusság az Úr jóságát és szeretetét? Abban, hogy olyan munkát végezhetett el, amire a maga erejéből nem volt képes.

A hálaadó alkalmon, a zsúfolásig megtelt templomban Dr. Börzsönyi József esperes igeolvasása és imádsága után Szűcs Endre, az egyházkerület lelkesi főjegyzője hirdette az igét a Lukács 19,1-10 alapján, kiemelte a reformáció és a misszió fontosságát.

Ezt követően Dr. Sándor Endréné helybeli lelkipásztor vezetésével a gyermekek énekei és szavatai tették emlékeztetővé ezt az ünnepet. Ezután a lelkipásztor elmondta, hogy a gyülekezet régi vágya, nagy terve valószínűleg meg azzal az egyházkerületi vissza nem térítendő támogatással, amit az életveszélyessé vált teljes tetőszerkezet

megújítására kapott. A lelkiismeretes munkát a DOPEX Kft. végezte el 8,8 millió forintért. Nem maradt a gyülekezet sem tétlen, hanem a munka megindulásával egy időben gyűjtést indítottak, sőt vállalkozók mutattak példát adakozásukkal a templomért. Így például Komáromi Károly 475 ezer forintért beszereltette a templomba a padfűtést. Bihi József 105 ezer forintért megvásárolta a szükséges festékeket, a templom új villanyvezetékezéséhez szükséges anyagokat. A gyülekezet adományából és a kerületi támogatás kamataiból csillárokat, járólapot, ragasztót vásárolt a gyülekezet. Tölgyesi István polgármester műszaki ellenőrt bocsátotta munkánk ellenőrzésére a gyülekezet rendelkezésére díjtalanul. Szendrei Ferenc kúrator és barátja Isten dicsőségére lefestették a falat, s a gyülekezeti tagok egy csoportja a padokat. Szendrei Sándor pedig új templomajtot készített. Az ünnep fényét emelte, hogy a római és görög katolikus és a szomszédos református lelkészek is Igével kívántak a megújított templomba megújult szívű gyülekezetet. Istentisztelet után több mint száz főt látott vendégül a gyülekezet.

Dr. Sándor Endre
lelkipásztor, Vámosújfal

Hírcsokor a sárospataki gyülekezetből

Június 26. Pataki öregdiák találkozó. Az idén ötven éves találkozóssok közül az ünnepi istentiszteleten Baksy István és az Egyesült Államokból hazalátogató Róczy Barnabás végezték a szolgálatot. A gyülekezet Virágh Sándor lelkipásztor köszöntőjével és az énekkar szolgálatával vette körül a jubiláns öregdiákokat.

Július 10, 17. Látogatók Szentpétevárról és Koreából. Távoli tájak reformátusai vettek részt a pataki istentiszteleten, akik a misszió ügyében elkötelezettséget hordozva tettek látogatást a Zempléni Egyházmegyében. Énekes bizonyoságtételükön keresztül érezhette meg hallgatóságuk áldott lelkületüket.

Július, augusztus: Nyári programok. A sárospataki gyülekezet közösségei éltek a nyár adta lehetőségekkel. A hittanosok Bózsván táboroztak. A régebbi ifjúsági körösök Angliában vettek részt táborban az immár harmadik éve tartó német és angol testvér-ifjúsági körök találkozóján Dr. Győri István vezetésével. Tizenöt cserkész egy kétszáz fős nagytáborban szerzett élményeket Kálban. Az énekkar és a gyülekezet háromnapos kirándulást tett Esztergom-Komárom-Bicske-Alcsút útvonalon, valamint látogatást és szolgálatot végzett Kassán. A nyár Sárospatakon zenében gazdag, a Crescendo con Spirito mesterkurzus és a Zempléni Fesztivál számos eseménye zajlott a templomban.

Augusztus 28. Darányi Lajos emléknap. A századik születésnap alkalmából ünnepi megemlékezést tartott a pataki gyülekezet, volt püspök-lelkipásztorra szolgálatáért való hálaadásként. Emléktábla és koszorú került egykori lakóházára és sírjára, valamint a Pocsainé Eperjesy Eszter által összeállított kiállítás tisztelettel életműve előtt.

Összeállította:
Virágh Sándor
lelkipásztor

Megszólalt az orgona....

„**M**egszólalt már az orgona...” hirdette a ricsei gyülekezet boldogan az ősi „Orgona Felállítására” rendelt énekkel. Szép ajándékot kapott az Úrtól e bodrogházi egyházközség. Hogy e felett mennyire és miért is lehet örülni, megtudhattuk orgonaszentelési ünnepünkön.

Messze hangzó tárogató hangja hívogatta 2005. szeptember 25-én a Ricsei Református Templomba igyekvő 600 főnyi ünnepi sereget. Előbb a karzatról, mint élő orgonasípok – gyermekek kórusa énekelt – „Itt vagyok most ó Uram, hozzád száll e dal...” majd Szűcs Endre, a Tiszáninneni Református Egyházkerület Főjegyzője lépett az úrasztalához. A gyülekezet szinte lélegzetét is visszatartva hallgatta a felszentelő imádságot, mely után végre! megszólalt az orgona. A zúgó-búgó fenséges hangok az égbe repítették hálaadó énekünk:

„Áldjad én lelkem a dicsőség erős királyát! / Őnéki mennyei karokkal együtt zengj hálát! / Zúgó harang, ének és orgona hang, / Mind az ő szent nevét áldják!” (264. dicséret/1)

Dr. Börzsönyi József a Zempléni Református Egyházmegye esperese a 98. Zsoltárból hirdette az ígét. „Ujjongatok az Úr előtt az egész földön! Örvendezve vigadjatok, zsoltárt énekeljete!” (98. Zsoltár 4.vers) Az igehirdetést a szomszéd falu, Révleányvár, ifjainak éneke követte: „Dona nobis pacem...”

Virágh Sándor, a Sárospataki Református Egyházközség lelkipásztora és felesége, Virágh Sándorné Fekete Katalin orgonakísérettel szíveket megindítva énekelték: Gárdonyi Zoltán: „Kész az én szívem” (108. Zsoltár), Daróczi Bárdos Tamás-Keresztúri Dezső: „A szeretet himnusza” c. műveket. Az orgonistánk Bundzik Tímea, fiatal orgonaművész volt. Az általa megszólaltatott darabok – Mendelson: C moll szonáta II. tétel, Bach: D moll preludium és fűga, Gárdonyi Zoltán: „Szelíd szemed Úr Jézus” – megmutatták, mire képes a hangszerek királynője.

Tóth Zoltán helybeli református lelkipásztor az orgona utáni száz esztendő vágyódásról szólt. „Rendelt idő szükségeltetett létrejövételéhez. Rendelt idő volt 1828, amikor kőtemplomot épített a Tisza menti, akkor még vizek által körbezárt, nehézsorú református falu. 1882-ben torony épült hozzá, 1900-ban toronyóra. A presbiteri jegyzőkönyv szerint már az első világháború előtt felvetődött az 550 férőhelyes templomhoz méltó hangszer készítésének gondolata. Az egyháznak volt kántortanítója, Kántor Ferenc személyében, de hiányzott a hangszer, szárazon énekelt a gyülekezet. Az élet mást hozott, gyermekáldást, kiknek a meglévő öreg iskola terme már szűknek bizonyult, iskolát kellett építeni. Így készült el 1905-ben, kereken száz esztendeje a második iskola a mindenkori kántortanítói lakással. (Később 1928-tól Pataki István kántortanító lakta az államosításig. 1995-től ismét az egyházközség tulajdona, gyülekezeti háza.)

A háború után harangot készíttetett a gyülekezet, így a zúgó harang mellől egy-

re inkább hiányzott az orgona hangja. Megható, hogy kik hozták elő ekkor az orgonaépítés gondolatát. A nagy szegénység elől az Újvilágba kényszerült ricsei emberek. Hazagondoltak, el is küldték dollárjaikat, orgona alap létesült a húszas években. Az itthon maradtaknak továbbra sem volt más kincsük, mint a gyermek, nem lehetett megkerülni az újabb iskola építését, ide szükségeltetett minden anyagi eszköz, az orgona alap is. 1928-ban felépült a harmadik iskola, itt élt és dolgozott 1948-ig Sipos István igazgató-tanár. A presbitérium hosszú lejárátú kölcsön felvételére gondolt, hogy orgonát építsen, de túl merész álmnak tűnt. Be kellett érni az 1929-ben 1400 pengőért vásárolt „Stabil” típusú harmóniummal.

A második világháború után orgonaépítésről szó sem eshetett, de álmodni akkor is lehetett. Ifjabb Sipos István, ki jelenleg a Sárospataki Református Egyházközség gondnoka elmondta, gyermekként, míg a karzaton lévő harmóniumon gyakorolt, éppen oda képzelte el az orgonát, ahol most áll.

Az orgonaépítésre rendelt idő hozzánk, e mostani gyülekezethez érkezett el. A korábban említett harmadikként épült iskola után 1998-tól kártalanítást kapott gyülekezetünk. Ez az összeg nagyságrendileg az ingatlan értékének évenkénti kamata. Deák József gondnok javaslatát, hogy az ösöktől örökölt javakat ne éljük föl, hanem jövőt építő módon maradandót alkossunk, a presbitérium sajtójának fogadta el. Egyéb felújítási munkák között (templomtető, homlokzat felújítás, toronyóra készítés, gyülekezeti ház külső-belső renoválás) ezt szem előtt tartva így tudtunk félretenni. Néhány esztendeje előbb halkán, majd egyre bátrabban szólunk egymás között, esélyt kaptunk, hogy templomunknak orgonája legyen. A tanácskozást presbiteri döntés követte, induljon az orgonaépítés! Hamar kiderült, teljesen új orgona építésétől anyagi lehetőségeink nagyon messze állnak. Ekkor találkoztunk Szabó László Árpád abaújszántói orgonaépítő mesterrel. Közbenjárásával jó állapotú alkatrészeket, sípokot kaptunk, a Nyíregyházi Zeneművészeti Szakközépiskola egykori orgonájának darabjait. Így 2002-ben szerződést kötöttünk az orgonaépítő mesterrel, tűzrengés-terez, templomunkba illő orgona építésére. Sorban háruáltak el az akadályok. Megindult az adakozás, gyülekezeti tagok, falubeliek és elszármazottak is egyaránt szívükön vi-

selték orgonánk ügyét. Így készült el ez impozáns hangszer a mester szakértelmével, szeretetével. Sepsy Károly orgonaművész volt a műszaki átvevő, teljes megelegedéssel adta át használatra. Mintegy ötmillió forintból épült fel az orgona, a járadékon túl adományok, egyházkerületi és önkormányzati segítséggel. Ez alkalomra újult meg templombelsőnk, szószékkorona, új úrasztali és

szószékterítő, szőnyeg kerülhetett a helyére. Soli Deo Gloria!”

Horváth Imre, a gyülekezet immár orgonával is bíró kántora ez alkalomra írt versét szavalta el. Végül köszöntők hangzottak el. Szűcs Endre és Virágh Sándor egyházkerületi és egyházmegyei ének-zeneügyi előadók személyes emlékektől áthatott, meleg szavakkal biztatták, lelkesítették a gyülekezetet. A település nevében Vécsei István pol-

gármester szólott, az összefogás szükségességét hangsúlyozva. Dr. Höresik Richárd országgyűlési képviselő a jó sáfarkodás példáját méltatta. Deák József gondnok záró szavával mindenkit szeretetvendégségre invitált, hogy ily módon is osztozzon az ünnepi sereg gyülekezetünk örömeiben.

Tóth Zoltán
lelkipásztor, Ricsé

Életjel Nyíriből - „Az Úr csodásan működik...”

Acímbe idézett gyönyörű ének szavainak igazságát éljük és éljük át itt a végeken, a Zempléni hegység északi csücskében, Nyíri község kis gyülekezetében.

A 2000. év évnitó presbiteri gyűlésén felvetődött a csaknem 200 éves parókia felújításának, korszerűsítésének gondolata. Felmérve a helyzetet, hamarosan kiderült a számunkra, hogy nagyon nagy és nehéz feladat előtt állunk, talán egyszerűbb lenne egy új parókiát építenünk.

A végleges döntést a melegebb időszak hozta meg helyettünk. Egy hatalmas földcsúszás ugyanis nagy károkat okozott kb. 200 m-es hosszúságban az út mentén, a falu közepén. A föld szabályszerűen megnyílt a korábbi hollóházi csúszáshoz hasonlóan, csak jóval nagyobb mértékben. A Geodéziai Intézet 20 m mély talajelemző mérései alapján a parókia, az imaház és a templom is a veszélyeztetett csúszás területén feküdt. Ezt követően a szakhatóságok semmilyen földmozgatással kapcsolatos engedélyt nem adtak meg, így a parókiához, gyakorlatilag nem lehetett nyúl-

ni. A parókiához tartozó terület szép nagy, jórészt stabil, így hála Istennek, volt hova terjeszkednünk. Megindult az új parókia-imaház dokumentációjának készítése, majd a tervek alapján a költségvetés elkészítése, ezt követően pedig megkezdődött a nagy munka, az új parókia-imaház építése.

Mindez Nyíri kicsiny gyülekezetének nagy és teljesíthetetlen feladatot, kihívást jelentett, de megtapasztaltuk az Úr csodálatos munkáját, segítségét. Az Egyházmegye, Egyházkerület, az országgyűlési képviselő úr, az anhausenai (Németország) gyülekezet néhány tagja és a helyi gyülekezet egyaránt részt vállalt a közel 50 milliós beruházás megvalósításában. A volt iskola épületének kártalanítási összege is hatalmas segítséget jelentett.

Az építkezés két ütemben történik. Első ütem a parókia felépítése, majd folytatólagosan az imaház. Hála az Úrnak a munkálatok 2003. március 23-án megindultak és 2005 nyarán az első ütem, tehát a parókia felépülésén örvendezhettünk. A mintegy 30 millió Ft értékű beruházással elkészült épület alagsora az ifjúsági munkának ad helyet, ahol már október 8-án indítjuk a roma és hátrányos hely-

zetű fiatalokat segítő programunkat egyházkerületi segítséggel. A földszint reprezentációs célokat szolgál, a tetőtér pedig a lelkészlakás.

Természetesen szeretnénk tervünk megvalósítását folytatni a második ütemmel, tehát az imaház építésével 2006-ban, majd végül, amennyiben engedélyt kapunk rá és sikerül a régi parókia épületét felújítani, ezeket az impozáns épületeket egy szép kis parkkal szeretnénk körülvenni.

Az új parókia már úgy épült, és reményeink szerint úgy épül majd az imaház és úgy történik meg a régi parókia felújítása is, hogy alkalmas legyen vendégfogadásra, konferenciák, táborok megtartására. Kis létszámú, és egyre öregedő gyülekezetünk (136 egyházfenntartói járulékot fizető tag) ugyanis már most nagy nehézségekkel küzd az életben maradásért, ezért kötelességünk gondoskodni a jövő gyülekezetéről, hitéletének gyakorlásáról.

Hálát adunk a mindenható Isten hatalmáért és segítségéért, hogy csodálatosan megsegített bennünket eddig, és imádságos lelkülettel kérjük segítségét a továbbiakban is. Mindazok segítségét is előre köszönjük, akik indítást éreznek arra, hogy e nemes küzdelmet és Isten dicsőségét szolgáló munkálkodást segítsék bármilyen módon tehetségük szerint. Reméljük, lesz lehetőségünk meghálálni adományait vendéglátásunkkal.

Elérhetőségeink:

Cím: 3998, Nyíri, Felszabadulás út 32.

Tel: 06/47-340-160

Mobil: 30/681-54-20

Bankszámlaszám:

10402757-27500723-00000000

E-mail: nyirirefegyhasz@freemail.hu

Deliné Horkay Márta
lelkipásztor, Nyíri

A nyíri református gyülekezet új parókiája

In memoriam... Czinke Zoltán

ASárospataki templomban búcsúzott 2005. augusztus 7-én Czinke Zoltán nyugalmazott esperes-lelkipásztortól családja, volt szolgálati helyeinek és tisztelőinek népes gyülekezete a földi élet-útra nézve hálaadással, s a mennyei életbe vetett hit bizonyos vigasztalásával.

Czinke Zoltán Pácinban született 1928. június 12-én, gazdálkodó földműves családban. Egy fiatalkori csonttörés nyomán, mivel a munkában nem volt terhelhető, a tanulás ajtaja nyílt meg előtte. Az ősi pataki Kollégium diákjaként érettségizett, majd Pálóczi Czinke István egykori felvidéki püspököt példaképül választva a lelkipásztori szolgálat után érzett vágyakozást. Tanulmányait a pataki Akadémia bezárása miatt Debrecenben folytatta. 1955-ben vette át lelkészi oklevelét.

Cigándon kezdte pályáját segédlelkészként, majd Harsány, Ózd és Sárospatak református népének pásztoraként szolgált. 1980-tól tíz esztendőn át a Zempléni Református Egyházmegye esperese volt. Szolgálatát valamennyi helyén a külső és belső építés iránti elkötelezettséggel, a békességre törekvés indulatával végezte a keresztyén hittel ellentétes ideológiai környezet okozta ezernyi nehézség közepette. Pásztori, magvetői munkájának beérett gyümölcseit mutatta, hogy élő kapcsolatot tartott fenn előző gyülekezeteivel, akik nem feledkeztek meg róla sem betegsége, sem eltávozása idején.

Szolgálatában hűséges segítőtársként állt mellette hitvestársa Oláh Ilona pedagógus. Két gyermekük született, István és Zoltán. Szívműtete után 1993-ban vonult nyugalomba. Fia és felesége elvesztése terhét hittel hordozta, boldogságát sokféle tehetséggel megáldott unokái és szerető családja jelentette. Otthon érezte magát Patakon, szívesen gondozta kertjét, megtapasztalta a közösségben személye megbecsülését.

Egy szempillantás alatt ment el 2005. augusztus 1-én. Kerti munkálkodás közben érte a hazahívó szó. Szeretet-

tel őrzi emlékezetét családja, akik számára megértő, csupa szív apa, após, nagypapa lehetett. Nem feledik gyülekezetei az érces hangú igehirdetőt, a családokat imádságban hordozó lelkigondozót. Sokáig emlegetik még a derűt sugárzó, jó ízűen kacagni tudó jó barátot, évfolyamtársat, pataki öregdiákot. Amit hirdetett, azt élte is, részese és továbbadója lehetett a halálnál is erősebb szeretetnek, az Úr Jézus Krisztus szolgáljaként.

A búcsúzás órájában az igehirdetést utóda, Virágh Sándor végezte. A család nevében komája, Dr. Mészáros István nyugalmazott püspök szólt. A zempléni gyülekezetek nevében Egeresi László egyházmegyei főjegyző, az egyházkerület nevében Szűcs Endre kerületi főjegyző méltatta munkásságát. Baráti köre és évfolyamtársai képviselőjében Kocsis Attila és Dr. Benke György emlékezett, a pataki gyülekezet hálóját Sipos István főgondnok beszéde és az énekkar szolgálata fejezte ki.

A pataki templomot zsúfolásig megtöltő gyászoló gyülekezet énekelve kísérte ki nyugvóhelyére a koporsót, ahol a harsányi gyülekezet tagjai szolgáltak ének-léssel. A család nemes lélekkel a koszorúmegváltást a pataki orgona felújítása céljára ajánlotta fel.

Emlékezete legyen áldott.

Virágh Sándor
lelkipásztor, Sárospatak

INTÉZMÉNYEINK

475. tanévét kezdi a pataki gimnázium

Szeptember 1-jén egyszerre benépesült Sárospatak. Diákok és hozzátartozók nyüzsögtek az utcákon, az internátusok környékén. Délután osztályfőnöki órákon tájékoztatták a tanulókat a tanév legfontosabb szervezési feladatairól.

A 2005-2006. tanévet 25 gimnáziumi és 2 általános iskolai osztály kezd meg (a tanulók létszáma 708 fő) 48 gimnáziumi tanár, 14 internátusi nevelő és 5 tanító irányításával.

Az ünnepélyes tanévnyitóra 17 órától került sor. Az ígét Kovács Józsefné hirdette Ézsaiás 45,2-4 alapján. Az ünnepi műsorban Rab Zsuzsa Örtornyaink című versét Melles Kristóf mondta el. A 10. A lánykórusa a 33. zsolnárt énekelte Kodály Zoltán feldolgozásában. Liszcai Éva zongorán játszott a Mendelssohn Gondola-dalát.

Dr. Erdei Pálné megbízott igazgató tanévnyitó beszédében Pál apostolnak a Thesszalónika-beliekhez írott levelét idézte:

„Kérünk továbbá titeket atyámfiai, intésetek a rendetleneket, bátorítsátok a féltelmes szívűeket, gyámolítsátok az erőtlenekeket, türelmeselek legyetek mindenki iránt” (1Thessz 5,14) Hangsúlyozta, „Hiszem azt, hogy a mi iskolánk ezt a keresztyén szellemiséget hitelesen képviseli, s a szülőket ez erősítette meg döntésükben, hogy gyermeküket a pataki református iskolába írtassák be, ahol kiegyensúlyozott fejlődését biztosítottnak érezhetik,

Éljünk harmóniában önmagunkkal és társainkkal. Ezt a harmóniát találjuk meg a mindennapi apró örömeinkben, a tevékeny és derűs munkában. Tudjunk örülni a napnak, a fűnek, a bennünket körülvevő világnak. Ez az öröm a szívünkben fakadjon, ne keressünk mesterséges eszközöket! Ismerjük fel, hogy sokkal gazdagabbak leszünk, ha mi adhatunk magunkból másoknak segítséget, szeretetet – ha másunk nincs, akkor egy mosolyt, biztatást, jó szót, derűt. Nyitott szemmel és szívvel kell egymásra figyelni. Ne az érdekkapcsolat, a pénz tegyen bennünket boldoggá, hanem lelkünk békéje, hogy ne csak önmagunkkal foglalkozzunk, hanem egymást segítsük. Olyan iskolát akarunk, s erre minden lehetőség adott, amelyet tanár és diák egyaránt magáénak érez, amelyben a tudás érték, ahol megőrzik és gazdagítják mind a keresztyén, mind az egyetemes emberi értékeket.”

Majd a diákokhoz fordulva így folytatja: „A pataki iskolára mindig jellemző volt, hogy a diákok nagy része kemény, verejtékes munkával szerezte ismereteit, képez-

te magát. Legyen nemes, tiszta verseny közöttetek tanulmányi, sport vagy zenei téren, de ne engedjétek, hogy könnyörtelenné váló egyéni versengés megbontsa az osztály, az iskola közösséget. Iskolánk semmilyen formában nem tűrheti el, hogy a diákok kapcsolatában az erőszaknak, egymás megalázásának bármilyen változata megjelenjen. A nagyobb és a kisebb diákok kapcsolatára is csak az igei mérce lehet érvényes: Minden dolgotok szeretetben menjen végbe!”

Ezután a jószívű adományozókról szólt, s azokról az ösztöndíjakról, amelyek segítségével a kiemelkedő munkát végző, ill. a rászoruló tanulókat támogatja az iskola.

A szülői ház és az iskola eredményes együttműködésében bízva – Keresztury Dezsőt idézve – megfogalmazta, hogy mi a felnőttek feladata. „Úgy gyönyörködj a fiatalokban, mint akik téged folytatnak majd. De ne a magad vágyait, emlékeid álmodd újra bennük: ne kényeztesd, de ünnepeld, ne szidd, inkább szeresd s érdemük szerint becsüld meg őket. Légy okos ellenállás, jó gát, tiszta meder, hogy növekedjenek, mint súly alatt a pálma, hogy önjerejükkel törhessenek utat maguknak, s ne nyelje el őket lápok iszapja, sivataghomok. A fiatalok nyitottak, érdeklődők, készségesek. Őket segíteni nagyon nagy élmény. Ha megpróbáljuk lelkesíteni, érdekeltté tenni őket abban, amit csinálnak, megvilágítani, milyen jó, ha valami új dologgal megismerkednek, ha valamit önszántukból elvégeznek, ha arra próbáljuk ösztönözni, hogy a Teremtőtől kapott talentumokat kihasználják

és ne elherdálják, akkor helyesen tesszük a dolgunkat.”

Végül az újonnan belépő diákokhoz fordult: „Legyetek büszkéek arra, hogy máától ide tartoztok. Rövidesen megértitek, mi a pataki diákélet valódi tartalma. A mi iskolánkban otthon érzitek majd magatokat, ha a hit, a tudás, a rend, a becsület számotokra is meghatározó érték.” Majd külön is köszöntötte a legkisebbeket, s az Úr gazdag áldását kérte valamennyi tanuló és dolgozó életére és munkájára.

Ezután az új tanárok eskütételére került sor. Ettől a tanévtől kezdve iskolánkban szolgál Bodnár Anett biológia-földrajz, Bodnár Hajnalka német, Demkó Ferenc (1999 E) magyar-angol, Mátyás Judit (1999 E) magyar-angol, Máttyás Judit angol szakos, valamint Lípiczkiné Dul Emese (1994 D) és Seres Mónika tanító.

A diákok fogadalomtétele után főtiszteltű Csomós József püspök úr szölt a megjelentekhez. Köszöntését egyetlen jézusi mondatra fűzte: Nélkülem semmit sem

cselekedhettek. „Jézus mondja tanítványainak, amikor az utolsó vacsora után asztaltól fölkelve elindulnak, és egy szőlőskert mellett mennek el. Innen jött a gondolat, hogy ez legyen a köszöntés ebben a történelmi pillanatban.” Hiszen Patakra csak úgy lehet beérni – még Gönc felől is –, hogy szőlőskertek mellett megy el az ember. „Jézus tanítványainak a szőlőskertek mellett mondja: Nézzétek, ott van a tőke, ott vannak rajta a vesszők, én vagyok a tőke, ti vagytok a vesszők, és vegyétek tudomásul, hogy nálam nélkül semmit sem cselekedhettek. Így ez a köszöntés nem a püspöki diktatúra bejelentése, hanem őszinte jókívánság a kollégiumot fönntartó Tiszánineni Református Egyházkerület egész közössége részéről.”

Felidézte a hálaadás örömteli alkalmait, az új orgona átadását, az általános iskola elkészültét, amikor a szőlőskert oszlopait Isten segítségével a gyülekezetek adományából sikerült megerősíteni. Szölt a további sürgető feladatokról, de hangsúlyozta:

„higgyétek el, mindezt csak a támrendszer, semmi más. Mert ami a szőlőskertben történik, az a tőkén és a vesszőn múlik, ott dől el. Sőt nem is a tőkén, mert a tőke az van, az adott. A belőle kihajtó vesszőnél dől el, hogy indákat hajt, s azon gyümölcsöt terem, vagy pedig gyümölcsstelenül szárad el,

s majd a gazda nem tisztító metszésben, hanem lemetszésben részesíti. Ahogyan ott, a palesztinai szőlőskert mellett Jézus részletesen elmondja tanítványainak. Én köszöntésül e történelmi pillanatban ezt szeretném nektek átadni. Mindenkinek a maga helyén: mert nekem éppúgy tudomásul kell vennem, mint a megbízott igazgatónőnek, a tantestület bármelyik tagjának, minden felkészült pataki diáknak, hogy a mi életünk erről szól. Arról, hogy mi tudjuk is, hogy így zajlik az élet, hogy Nálam nélkül semmi sem cselekedhettek. De vele mindent: gyümölcsöt teremhettek. Mert az a tőke a vesszőnek semmi mást nem ad át, csak a legfontosabbat, ami az élethez, ami a gyümölcssterméshez kell, és ez az éltető nedv ebben az összefüggésben nem más, mint a szeretet. Épp ezért a köszöntés egyben jókívánság is, mert történelmi a pillanat abban a tekintetben is, hogy a sárospataki kollégium intézményei és benne a gimnázium és általános iskola ettől az éltető nedvtől átjárt vesszők sokaságává lesz. ... Így legyen történelmi és áldott ez az esztendő a megemlékezések egész sorával! Hiszen az, hogy 475 évig megmaradtunk, annak volt köszönhető, hogy mindig voltak, s – hiszem – lesznek is, akik komolyan vették az élet alapigazságát, hogy Nálam nélkül semmit sem cselekedhettek. ... Vele cselekedjétek sokat, nagyot, s mindezt Istennek dicsőségére. Úgy legyen!”

Összeállította:

Sinkóné Tóth Zsuzsanna

tanárnő

A gimnázium új tanárainak fogadalomtétele

Tanévkezdés a Sárospataki Református Kollégium Általános Iskolájában

Alig egy évvel ezelőtt a tanévnyitó ünnepélyen örömmel mondhattam el, hogy történelmet írunk, hiszen sok-sok év után újra indult református egyházi általános iskola Sárospatakon.

Most azzal írunk történelmet, hogy a felépült 8 osztályos iskolaépületben kezdtük a 2005/2006-os tanévet. Ezért hála és köszönet tölti el mindannyiunk szívét. Köszönettel tartozunk Istennek, hogy erőt adott az egyházkerület vezetőségének és mindazoknak, akik mindent megtettek azért, hogy most ebben a modern, szép iskolaépületben kezdhettük az új tanévet. Külön köszönetet szeretnék mondani azoknak a szülőknek, akik ebbe az iskolába írták be legdrágább kincsüket: gyermeküket, mert fontosnak tartják az oktatás mellett a vallásos szellemben történő nevelést is.

Azt kívánom, hogy Isten segítségével ezt az elvárást teljesíteni tudjuk.

Timáriné Kírály Sarolta

tagintézmény vezető

Koncz Éva tanárnő Makkai Sándor-díjas

A Tiszáninneni Református Egyházkerület és a Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma és Általános Iskolája örömmel adja hírül, hogy a Magyarországi Református Egyház Zsinata – az Oktatásügyi Szakbizottság javaslatára – 2005-ben Makkai Sándor-díjat adományozott Koncz Éva gimnáziumi tanárnak szakmai munkája és példamutató emberi, hitbeli magatartása érdeméért. Köszöntjük őt és a további díjazottakat: dr. Horkay György iskolaügyi főtanácsos urat és Székely Árpád kolozsvári igazgató urat.

Laudatio a Makkai Sándor-díj átadásakor

(Elhangzott az országos református tanévnyitó ünnepélyen Mezőcsáton, 2005. szeptember 3-án)

Koncz Éva

1946-ban született Budapesten. Édesapja Koncz Sándor tábori lelkész, sárospataki teológiai tanár. Édesanyja Harsányi Iлона.

1965-ben érettségizett a Sárospataki Rákóczi Gimnáziumban. Származása miatt csak előfelvétellel került be az egyetemre.

1966 és 1971 között a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Természettudományi Karának biológia-kémia szakos hallgatója. 1971-ben középiskolai tanári diplomát szerzett. Azóta Sárospatakon a Rákóczi Gimnáziumban, majd ugyanazon a helyen, a Sárospataki Református Kollégium Gimnáziumában biológia-kémia szakos tanárként, osztályfőnökként sok-sok tehetséget indított el pályáján.

Határozott, következetes, jó humorú tanár. Diákjai tisztelik és szeretik. A nagy patkai tanár elődök hagyományait folytatva, mindig megújulóan, korszerűen oktat és a személyiségre figyelve nevel.

A Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma 1990-ben indulhatott újra. Az egyházi keretek közötti újjászervezés éveiben Koncz Éva szakmailag és családi örökségként történelmileg megalapozott racionalitása sok diák és tanár számára megnyugtató magatartást jelentett. Hálás tanítványai írásokban, beszélgetésekben gyakran emlegetik jó hangulatú óráit, mesélik a vele kapcsolatos anekdotákat; kiemelik, hogy minden tanítványára figyelt, és a jó képességekkel külön is foglalkozott. Számos neves szakem-

ber neki köszöni sikeres pályakezdését. Kiemelkedően eredményes volt az osztályfőnöki munkája is. Mindezek az osztályaiból továbbtanulásra jelentkezettek és főiskolára, egyetemre felvettek magas arányában és számában is tükröződtek.

Koncz Éva tanárnő ma is a Sárospataki Református Kollégium Gimnáziumának tanára, nyugdíjasként is folytatja oktató-nevelő munkáját.

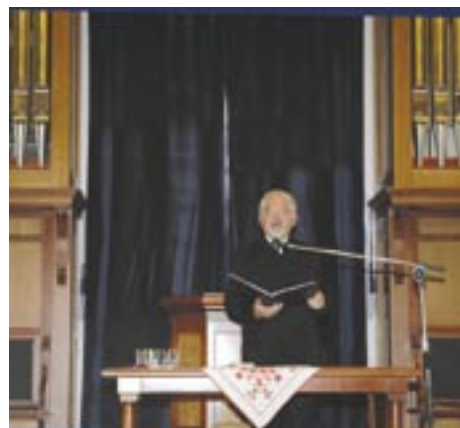
Hírek a Sárospataki Református Teológiai Akadémia életéből

A Sárospataki Teológiai Akadémián dékánváltás történt. Dr. Győri Istvántól Dr. Börzsönyi József vette át a dékáni feladatokat. Erről, a feladatokról, a tervekről és megvalósításukról kérdeztük az új dékánt.

Naptári időpont alapján ez év július 1-jén történt meg a dékánváltás. Mint ismeretes, korábban Dr. Győri István látta el ezt a tiszteket hosszú ideig. Dékánságának meghosszabbítására már nem volt mód, mivel ehhez a törvényt kellett volna módosítanunk. Így kerültem én sorra, talán a korom miatt következtem, talán más miatt.

Dékáni szempontból miben más a munkája, mint egy professzoré?

A diáksággal való kapcsolat szempontjából ez nem befolyásol: tanórákon épp-

Dr. Börzsönyi József dékán

úgy találkozunk, mint korábban. A dékán azonban a teljes intézményért felelős. A működést érintő kérdésekből (kezdve a diákságot legjobban érintő ösztöndíjjal, órarenddel, és például az ebben az évben különlegesen fontos akkreditációval)

korábban inkább csak egy szeletet láttam, most pedig az egész intézmény működését pontosan át kell látnom.

Mi a jelentősége a folyamatban levő akkreditációnak?

A mai napig az a nagy kérdésünk, hogy főiskola vagy egyetem leszünk? Milyen diplomát tudunk adni végzett hallgatóinknak? Ezzel a kérdéssel küzdünk évek óta, többféle utat megpróbálva. Az elmúlt évben előrehaladtunk a Debreceni Egyetemmel folytatott tárgyalásokban, amit bár ma nem olyan intenzíven folytatunk, de félre sem tettünk egészen. Jelenleg egy másik megoldási lehetőségünk is nyílt azáltal, hogy főiskolák is végezhetnek mesterképzést, adhatnak ki mesterdiplomát. A Debreceni Egyetem is mesterdiplomát ad, és nem mást. Reményeink szerint a következő évben már mi is mesterdiplomát adhatunk. Nem ennek

az akkreditációja folyik most, de a jelenlegi akkreditáció jelentős lépés lehet ebbe az irányba.

Az intézmény életének, rendszerének gyors áttekintésében, átlátásában segíti-e dékán urat esperesi gyakorlata, mely szintén egy rendszer működtetésének segítségét, támogatását jelenti?

Véleményem szerint a kettő teljesen különböző. Más egy gyülekezeti rendszer áttekintése, illetve egy diákközösség és intézményi működés irányítása. Nagyon sokat jelent számomra, és eleve így is vállaltam a megbízatást, hogy nem egy személyben egyedül irányítok, hanem megosztjuk a feladatokat a prodeánokkal, az adminisztratív feladatokat pedig a dékáni hivatal látja el.

Álmai, reményei szerint a dékáni megbízatása végén milyen lesz az Akadémia?

Több álom is van, amely szeretném, ha ez alatt az idő alatt megvalósulna. Szeretném, hogy a mesterképzés szépen sínen legyen, és az itt végző diákok mesterdiplomát kapjanak. A másik nagy álom, hogy a most induló új szak, a lelkijásztori munkatárs és katekhéta szak-

irányokkal a kísérleti indulás után bejáratott, jól működő szak legyen. Szeretném, ha annak a módját is megtalálnánk, hogy a korábban végzett hallgatóinknak is mesterdiplomát tudjunk adni.

Ebben az évben megkezdte működését a Makkai Szakkollégium. Ezt is szeretnénk létszámában is és tartalmában is bővíteni.

Mit takar ma a Makkai Szakkollégium?

A Comenius Tanítóképző Főiskola hallgatói helyet kaphatnak a mi kollégiumainkban, lakhatnak a teológusok között. Erre többségében lányoknak, hölgyeknek van lehetőségük, de a Tanítóképző hallgatói többségében lányok, így az igények és lehetőségek találkoznak. A Szakkollégium lehetőséget ad a nálunk elhelyezést nyert, a református egyház iránt elkötelezett vagy érdeklődő hallgatóknak, hogy pedagógiai tanulmányaik mellett felvehessék az Akadémia által meghirdetett kurzusokat is, illetve reméljük, hogy a teológusokkal szorosabb kapcsolatot teremtve később lelkészek, tanítók, óvónők munkatársakká válhatnak a gyülekezetekben.

Milyen most és a tervek szerint milyennek kellene lennie az Akadémia tanári és diákközösségének?

Két közösségépítő szándékú javaslatom volt dékáni tevékenységem kezdetén. Az egyik tervem az volt, hogy hetenként az akadémiai istentisztelet után az oktatóknak legyen egy közösségi alkalom, amikor egy kávé vagy tea mellett közösen elbeszélgethetünk, majd imádkozhatunk. Ez elindult, és úgy érzem, hogy jó úton is halad. A másik tervem a diákok felé irányul. Először felajánlottam a diákoknak, hogy mi alatt a tanárok az akadémiai istentisztelet után beszélgetnek, a diákság is együtt maradhat ügyes-bajos dolgaik megbeszélésére. A diákokkal való komolyabb találkozásra a kedd estét választottuk. Ekkor egyfajta fórumon, vagy ahogy régen nevezték „zsíroskenyeres estén” vehet részt a diákság. A diákok egy lelkes része hetente szeretne volna ezeket az alkalmakat, az oktatók egy része havonta, így köztes megoldásként kéthetente találkozunk. Erre az alkalomra bárkit meg lehet hívni, akivel találkozni szeretnének.

Ezt a fórumot egy lépéssel bővítettük is: meghívtuk volt hallgatóinkat, hogy igényük és lehetőségük szerint vegyenek részt ezeken az alkalmakon. Ezt az Akadémia egyfajta iskolai kereteken továbbnyúló lelki támogató tevékenységének szánjuk.

Barnóczki Anita

Aki kapott s aki adni tudott... Szentimrei Mihályné (1949-2005)

„Mert nem hagyod lelkemet a Seolban, nem engeded, hogy a Te szented rothadást lásson.” (Zsolt 16,10)

„Boldogok a szelídek, mert örökségül bírják a földet.” (Mt 5,5)

Váratlanul hagyott itt bennünket Szentimrei Mihályné Oláh Ibolya lelkijásztor a Tudományos Gyűjtemények Nagykönyvtárának igazgatója. Azzal a szelídséggel és alázattal távozott ebből a világból, ahogy élt is közöttünk, mintha nem akart volna gondot és bajt okozni másoknak a betegséggel. Mindössze 56 éves volt. Úgy ismertük meg őt, mint aki kapott, s aki adni tudott. Megajándékozott volt és egész életében arra törekedett, hogy ő is megajándékozzon másokat. Így élt a családjában, s munkahelyén, ahol 34 éven keresztül magas színvonalon és elkötelezetten szolgált.

A Tudományos Gyűjteményekben a kéziratár feldolgozója és őre volt. Szakértelemmel és tudományos alaposággal kezelte ezt a gyűjteményi részleget, mely annyi különleges kincs hordoz. Annak is tekintette – kincsnek – amelyet, ha a tudományok mezején szántogató ember megtalál, a példázatbeli szántóvetővel elmentében nem érdemes elásni, hanem inkább napvilágra hozni. Okulásul és gazdagítás végett. Kutatómunkájában a nők egyházi

szerepével foglalkozott, valamint a kuruc kor kiemelkedő protestáns személyiségeivel.

Nagy beleérző szívvel és együttérző lélekkel végezte – külön megbízatás nélkül – a teológiai hallgatók között lelkigondozói munkáját.

Szelíd személyisége vonzotta a gondokkal küszködő fiatalokat és senki nem volt közöttük, aki ne talált volna „Ibolya néninél” megértést és segítséget.

A kereszthordozásban is alázatosnak és szelídek bizonyult. Gondjait, bajait, betegségeit nem tünetető panaszkodással viselte.

A fenti idézett zsoltár a gyászolók vigasztalására szól a ravatal mellett: az élet útja a halálon át vezet. Szent bizonyoságként lehet a hitvallásunk Krisztusra nézve s Benne önmagunk halálára: nem hagyod lelkemet a Seolban. A boldogmondás Szentimrei Mihályné vezérigéje volt. Ő maga tett sokszor róla bizonyosságot, hogy Krisztusban boldogságot talált. S most már ezt el nem veheti tőle senki.

Hírek a Lévy József Református Gimnázium életéből

„Aki bízik az Úrban, azt Ő szeretettel veszi körül.” Zsoltárok 32,10

„A reménység pedig nem szégyenít meg, mert szívünkbe áradt Isten szeretete a nekünk adatott Szentlélek által.” Róma 5,5

Ezzel a két vezérigével indítottuk útjára a Lévy József Református Gimnázium és Diákotthon 2005/2006. tanévet. Augusztus 22-én és 23-án a tantestület Síkfőkúton tartott szakmai napot, ahol Hézsér Gábor lelképásztor, pásztorálpszichológus segítségével készültünk fel lelkiekben az előttünk álló tanévre. Augusztus 28-án délelőtt kollégistáink beköltöztek, délután a Kossuth utcai református templomban tartottuk tanévnitő ünnepi istentiszteletünket.

Az elsősök szokásos táborozására augusztus 29-31. között Dédestapolcsányban került sor. A tanévet 620 tanulóval kezdtük, közülük 113 kapott elhelyezést diákotthonunkban.

A tanév első hónapja a szakmai előkészítés időszaka. De hadd tekintsünk vissza a nyár eseményeire, megosztva örömeinket és élményeinket gyülekezeteink tagjaival.

Az őszi kiemelt eseménye lesz a gimnázium épületének felújítását lezáró hálaadó istentisztelet, amelyre november során kerülhet sor. Pontos időpontjáról a gyülekezeteket tájékoztatjuk.

Köszönjük a gyülekezetek iskoláinkra való gondolatát! Kérjük, tartsák számon a gyülekezetek azon fiataljait, akik egyházi középiskolában tanulnak, vonják be őket a gyülekezet szolgálatába.

A Tantestülettel egyetemben kívánjuk, hogy a Róma 5,5 ígérete teljesedjen be gyülekezetük életében is!

Kommunikáció Európa útjain

A miskolci Lévy József Református Gimnázium és Diákotthon 2004 óta vesz részt a Comenius Iskolai Együttműködési Projektben, mely a „Kommunikáció Európa útjain” nevet viseli. Finn, francia, lengyel, német és olasz partnerintézményekkel dolgozik együtt az utcanévük feltérképezésén, hogy útjaik elnevezéséből kiindulva közös érintkezési pontokat találjanak kultúrájukban, politikájukban, művészetükben.

Munkájukról e-mail-ekben, internetes honlapjukon, web-lapjaikon cserélnek véleményt, a projekttalálkozókon pedig

együttesen dolgoznak egy-egy kitűzött cél megvalósításán.

A lévays diákok a németországi Delmenhorstban egy utca-újság tervezetét készítették elő, amit az olaszországi San-Miniatoban el is készítettek és meg is jelen-tettek. A diákok átérték a nemzetközi csapatban végzett közös munka örömeit, nehézségeit, alkalmazóképességet, toleranciát tanultak, belátták az idegen nyelvek tudásának fontosságát, világot láttak, megismerték más európai népek szokásait, életmódját. A projektben résztvevő tanárok tapasztalatcserét folytattak más nemzetbeli kollégáikkal, új munkamódszerekkel ismerked-

tek meg, elsősorban a projektmunkában szereztek jártasságot.

Jelenleg egy olyan videofilmen dolgozik a gimnázium Comenius-csapata, amely Miskolc egy európai vonatkozású utcájának a történetét, valamint mindennapjait dolgozza föl. A partneriskolák diákjai is kiválasztottak egy-egy utcát városukban, melynek mindennapjait filmükben életre keltik. Mindannyian lelkesen készülnek a novemberi lengyelországi találkozóra, ahol Bialystokban mutatják be alkotásaikat, és egyúttal meghatározzák a következő időszak feladatait, melyek megvalósítására 2006-ban Miskolcon kerül sor.

Dr Kóczy Rozália, programfelelős

Kárpát-medencei Református Gimnáziumok Találkozója

A Kárpát-medencei református gimnáziumok közös elhatározásából évente rendezésre kerül - váltakozó helyszínnel - a gimnáziumok találkozója, melynek helyszíne 2005-ben a Szatmári Református Gimnázium volt. A hagyomány szerint a négynapos rendezvényen minden gimnáziumot igazgatója, egy tanára és három diákja képviseli.

Az idén június 13-17-ig került sor a rendezvényre, melynek mottója a következő volt: „Ti pedig választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való

A Lévy küldöttsége:

Pál László, Adorján Ildikó, Molnár Péter

nép vagytok, hogy hirdessétek annak hatalmas dolgait, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket.”

Ennek az igének a fényében a rendezvény két téma köré csoportosult: a reformáció irodalma és énekköltészete, valamint egy református gyülekezet hétköznapjai.

A találkozót nyitó istentiszteleten Tőkés László a K.R.E.K püspöke hirdette az igét, ezt követően Illyés Gyula Szatmárnémeti polgármestere és Papp Kornél a Zsinat Tanügyi Osztályának a vezetője köszöntötte a résztvevőket.

A Kölcsey Ferenc Kollégium freskóírója, a magyar reformáció irodalmáról,

Misztótfalusi Kiss Miklósról, a magyar reformáció énekköltészetéről, Batizi Andrásról, Szilveszter Jánosról elhangzott előadások mind a tanárok, mind a diákok szellemi feltöltését, hitben, magyarságtudatban való erősödését szolgálták.

Irodalmi és történelmi emlékhelyeken tettek látogatást a résztvevők: Erdődön és Koltón Szendrey Júliára és Petőfi Sándorra, Batizon Batizi Andrásra és Szilágyi Domokosra, Szinérváralján pedig a székely hadosztályra emlékeztek.

A bogdándi szíveslátás, a népi mestersegek bemutatása, az erdélyi népdalokból és néptáncokból nyújtott ízeltő felejthetetlen élményt jelentett a találkozó valamennyi résztvevőjének.

Felemelő érzés volt megélni a határon inneni és túli református gimnáziumok tanárainak és diákjainak együttgondolkodását közös múltunkról, a jelen kérdéseiről és a jövő feladatairól. A találkozó előadásai, kirándulásai, kötetlen beszélgetései után hitben, erkölcsiségben, magyarságtudatban

mege erősödve, sok szép élménnyel gazdagodva tértek haza a delegációk.

A Kárpát-medencei Református Gimnáziumok X. Találkozójának megrendezéséért köszönet illeti a házigazdákat, elsősorban Szilágyi Éva igazgatónőt, és valamennyi kedves kollégáját, segítőt, akik szívből jövő szeretettel fogadták vendégeiket.

Dr Kóczy Rozália,
a küldöttség vezetője

Vezetőként szolgálni

Egy ember életében sokszor vannak olyan mérföldkövek, melyek megállásra szólítanak, változást hoznak. Így állított meg ez év májusában engem is az Úr, megnyitva egy kaput, melyen belépve már nemcsak magánéletben, de hivatásomban is a Magyarországi Református Egyház szolgálatába állhattam. A Miskolc-Diósgyőri Református Általános Iskola igazgatói feladatainak megbízását a 2005. június 25-én, Sárospatakon megtartott Egyházkerületi Közgyűlés erősítette meg. Így július elsejétől Varga Albertné nyugalmazott igazgatónőtől vehettem át a „stafétabotot”.

Néhány szót magamról. 1966-ban születtem Miskolcon. Keresztyén, istenfélő családban nőttem fel. Már gyermekfejjel megtanultam, hogy csak a munkának van igazi gyümölcse. Az Úrtól kapott talentumokat igyekeztem fiatalon hasznosítani, mindig kerestem a lehetőséget a tanulásra, az alkotásra. Gimnáziumi tanulmányaim után a Sárospataki Comenius Tanítóképző Főiskolán, majd Egerben tanultam, s megkaptam tanítói és tanári diplomámat. 18 évig egy munkahelyen dolgoztam, Miskolc egyik legnagyobb intézményében, az egykori 3-as, ma Kazinczy Ferenc Általános és Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Iskolában. Tanítóként, tanárként, majd igazgatóhelyettesként éltem meg számtalan pedagógiai, szakmai sikert, örömet. Jó most visszaemlékezni ezekre az évekre, ottani tanítványaimra, tanárimra, kollégáimra.

Családunk életében is Isten áldását érezzük. Feleségem tanító, nagyobbik lányom gimnazista, kisebbik általános iskolás. Mindannyian református oktatási intézményhez kötődünk. Lelki épülésünk fontos színtere a Miskolc-Diósgyőri Református Gyülekezet.

Nagy Attila iskolaigazgató

Egy iskola vezetése szép, de felelősségteljes, s nem könnyű feladat. Egyedül, saját erőből, a kitűzött célok elérése nem, vagy csak nagyon nehezen sikerülhet. Határozottan de alázattal, bátran, de meggondoltan, Isten szavára figyelve kell meghozni azokat a vezetői intézkedéseket, döntéseket, melyek meghatározzák a mindennapi működést, az iskolában „élők” mindennapjait.

Így indulok el a nekem szánt úton, bízva abban, hogy szolgálatom áldott lesz, s pedagógustársaimmal, az iskola dolgozóival meg tudjuk tartani az iskola jó hírét, az oktató-nevelő munka magas színvonalát.

Az iskola fennállásának 11 éve alatt kialakított hagyományok, elért értékek meghatározzák vezetői elképzeléseimet, terveimet. Ugyanakkor szükségesnek érzem, hogy a pedagógiai palettán új színeket is alkossunk, a kínálatot új elemekkel gazdagítsuk. A vezetésem alatt álló iskola Miskolc város festői, történelmi városrészében, Diósgyőriben található. 1994-ben nyitotta meg kapuját, ak-

kor 1 osztállyal, 22 gyermekkel. Évről-évre emelkedő tanuló- és csoportlétszámmal, ma 322 gyermek és 33 pedagógus második otthona. Az iskola küldetése a református keresztyén értékek közvetítése a tanulóknak, a családok, a pedagógusok felé. Ezért legfontosabb feladatomban tekintem az iskola hitre nevelő munkájának erősítését, a bibliai integráció széleskörű alkalmazását az oktatómunkában. A hitre nevelés mellett kiemelt feladatomban tekintem annak elérését, hogy a Miskolc-Diósgyőri Református Általános Iskola olyan gyermekeket bocsásson útjára, adjon át a középiskoláknak, akik szilárd alapokkal rendelkeznek a hit és az ismeretek terén, és akik megtapasztalják már általános iskolásként, hogy jó egy keresztyén közösség tagjának lenni. Mindezekért vezetőként szeretnék minden tőlem telhetőt megtenni, s megragadni azokat a lehetőségeket, melyek a célok megvalósítását segítik, még akkor is, ha egyre nehezebb anyagi helyzetben, egyre kiszámíthatatlanabb finanszírozással kell keresztyén iskoláinknak működniük. Hiszem, hogy szükség van református oktatási intézményeinkre, így szükség van tanítóinkra, tanárainkra, református intézményeinkben tanuló diákjainkra.

Pál apostol Rómabeliekhez írt levelének 11. rész 36. verse – melyet vezetői programom vezérigéjeként is választottam - ad biztatást és útmutatást szolgálatomhoz: „Mert Ő tőle, Ő általa, és Ő reá nézve vannak mindenek. Övé a dicsőség mindörökké.” Pedagógiai hitvallásom Pestalozzi következő versrészletében jut leginkább kifejezésre: „Hivatásod legyen: Élni másokért, / És mások boldogságában keresni a magadét!”

Nagy Attila

Szokásunktól eltérően most nem a szerkesztőbizottság tagjai vezeték be az újabb fórumtémát. Magunknál illetékesebbhez fordultunk, Bartha Árpádhoz, aki sok éven át viselte a presbitériumi szolgálat felelősségét. Ezúton is bátorítunk minden lelképásztort és minden presbitert, hogy ha fontosnak tartják, írjanak tapasztalataikról, örömeikről, bánataikról. Mi működik? Mi nem? Hogyan lehetne? Hogyan kellene?

Presbiter

- házigazda, koordinátor, pásztor -

Jézus Krisztust vallom Megváltómnak, Uramnak. Több mint 12 évig voltam presbiter, többször szolgáltam a Presbitériumi Szövetségben, keresztyén ifjúsági szervezetek aktív résztvevője, a REFISZ országos vezetőségének a tagja voltam. Ezt az írást gondolatébresztőnek szánom, melyre ürügyet a közelgő presbiterválasztás szolgálat.

A téma jobb megvilágításához foglalkozunk most három bibliai képpel. Az első kép Jézus biztató ígéretét vetíti elénk: „Az én Atyámnak házában sok lakóhely van, ha pedig nem volna, megmondtam volna néktek. Elmegyek, hogy helyet készítsek néktek.” (János 14:2) A mennyei ház, a maga biztonságával, szeretetet sugárzó melegével az, amire mindannyian vágyódnak. Nyilvánvaló, hogy ez a mennyei harmónia csak Krisztus visszajövele után lesz tökéletes, de az előíze már ma is érezhető. („mert imé az Isten országa ti bennetek van.” Lukács 17:21) Az Isten után vágyakozó lelkek a gyülekezetben ezt a mennyei előízt szeretnék felfedezni. Keresik a kapcsolatot, a biztató szót, a lelki táplálékot, a békességet. Tudunk-e ebben segítségül lenni? Másképpen szólva tudjuk-e lelkileg építeni a gyülekezet egy kis csoportját? Egy nagyobb gyülekezetet egy ember nem képes igazán gondozni. Minél több „házigazda” van, annál több ember tud valóságosan kapcsolódni a gyülekezethez. Ez persze csak akkor működik jól, ha összhang van a presbiterek között. A jó együttműködés akkor lehetséges, ha a Szentlélek gyümölcssei jelen vannak az életünkben, ha készek vagyunk a hibáinkat, vétkeinket beismerni, ha a lelképásztor vezető szerepét alázattal elfogadjuk.

A második bibliai kép az emberi testről szól. (1Kor 12:12-27) A gyülekezetet gyakran hasonlítja Pál apostol az emberi testhez. Egyrészt azért, mert ahogy a test különböző tagokból áll, úgy egy-egy gyülekezet is sokféle egyéniségből tevődik össze. Másrészt azért, mert minden egyes tagnak fontos a szerepe úgy a testben, mint a gyülekezetben. A presbitereknek koordináló, inspiráló és ellenőrző feladatuk lehet a „testben”. A fej maga Jézus Krisztus.

Jézus Krisztus mindnyájunkra rábízta, hogy „elmenvén tegyetek tanítványokká minden népeket...” valamint, hogy Isten dicsőségét gyümölcsstermő élettel tudjuk szolgálni. A presbitériumnak fontos szerepe van abban, hogy a szolgálatra felkészítse a tagokat.

A gyülekezet ugyanis nem „fogyasztója” a lelkész és a presbitériumi szolgálatának, hanem egy élő szervezet aktív tagja. Vajon szemünk előtt lebeg ez, mikor a terveinket készítjük?

Feltérképezzük-e a közösségünk gyenge és erős oldalait? Megfogalmazzuk-e, végrehajtjuk-e a jobbitáshoz szükséges lépéseket?

Sajnos legtöbbször elveszünk a napi ügyintézésben, pl. milyen legyen a kerítés színe, vagy honnan szerezzünk pénzt táborozásra, vagy kit bízunk meg a fűtés javításával stb. Félreértés ne essék, ezek megválaszolása nagyon fontos, de ha a presbitérium csak a hétköznapi dolgok intézésével foglalkozik, ez kiábrándulttá teheti a testületet. Ebben az esetben ne csodálkozzunk, ha a presbiterek alig várják, hogy vége legyen egy-egy gyűlésnek. Akkor tudunk legjobban bekapcsolódni a gyülekezet építésébe, ha a

tervezésben, a végrehajtásban és az ellenőrzésben is tevékeny részt kapunk és vállalunk.

Egy harmadik bibliai képet is szeretnék előhozni a presbiterek szolgálatának támogatására. Ez a jó pásztor képe. Gyönyörűen fogalmazza meg a 23. Zsoltár a jó pásztor jellemzőit, Jézus Krisztus pedig betölti ezt: ismeri az övéit, életét adja értük. (János 10:11,14)

Úgy érzem, hogy a mi presbitériumainkban egymás megismerésére több lehetőséget kellene biztosítani. A gyülekezet könnyebb áttekinthetőségét pedig a kisebb bibliakörök, imacsoportok működése biztosíthatja. Nagyon jó, ha a presbiterek vezetői egy-egy ilyen kiscsoportnak, bár a pásztorlás jelenthet személyes látogatást, igei beszélgetést, imádságot, irgalmas segítségnyújtást is. Péter apostol arra buzdítja a presbitereket, hogy „Legeltessétek az Istennek köztetek lévő nyáját gondot viselve arra nem kényszerítésből, hanem örömmel, sem nem rút nyereszkeskedésből, hanem jóindulattal, sem nem úgy, hogy uralkodjatok a gyülekezeteken hanem, mint példányképei a nyájnak.” (1Péter 5:1-2)

A presbitériumi tisztre való alkalmasság elsősorban attól függ, hogy lelkileg érett-e valaki erre a szolgálatra, s nem attól, hogy kinek milyen pozíciója, vagy foglalkozása van. Mindenesetre komoly konfliktusforrás lehet a presbitériumban, ha valakinek az élete nem igazodik a Bibliához.

Az Úr végezze el azt minden egyes gyülekezetben, hogy a bibliai példa ne elérhetetlen álmom, hanem megtapasztalható valóság legyen! Ámen.

Bartha Árpád
gyógyszerész, Miskolc

FÓRUM

MISZIÓ

ACsillagpont országos református ifjúsági találkozót immár második alkalommal rendezték meg, ezúttal a debreceni Dorcas kempingben. Az első 2003-as bodajki találkozó sikerei bátorították a szervezőket újabb ifjúsági találkozó rendezésére; ugyanakkor igyekeztek a hibákból is tanulni. Talán az alapos, szívós szervezőmunka eredménye is, hogy idén júliusban mindenkinek rendkívüli élményben lehetett része, aki ellátogatott a Csillagpontra. Sokszínűség, igényesség, és a legkülönbözőbb igényeknek való megfelelés jellemezte a rendezvényt, ahol, mondhatni, mindenki megtalálta a neki megfelelő programot. Mind a lelki, mind a szabadidős, vagy kulturális tevékenységek széles választéka állt a fiatalok előtt. Nagyon örültem annak, hogy az, aki akart, magába szállhatott a Csillagpontra, lehetőség volt személyes elmélyülésre, elcsendesedésre; ugyanakkor a közösség megélésére, kapcsolatépítésre is sor kerülhetett.

A változatos programból egy-egy szeletet kiemelve szeretném megemlíteni azokat a területeket, ahol egyházkerületi vonatkozásban is fontos dolgokat tapasztaltam. A Lehetőségek piacán örömmel láttam a két kerületi gimnázium közös standját, ahol kreatív módon mutatták be a tanulók az intézményeket. A „Meghallgat-lak”

lelkigondozói sátrat egy egykori pataki diák vezette, aki körül időről időre csoportos beszélgetés alakult ki a volt iskolatársakból - most már lelkészekből.

A kiscsoportos beszélgetések lebonyolításában is oroszánrészt vállaltak a kerületi fiatalok, lelkészek.

Nagy örömmel töltött el, hogy résztvevőként sok tiszáninneri ismerőssel találkozhattam. Voltak gyülekezetek, ahonnan majdnem az egész Ifi eljött, hogy együtt lehessenek egymással és a mintegy 2000 fiatallal.

Az áhítatot tartó lelkészek között is voltak a „mieink”, akár csak a zenei részlegben: a központi énekcsoportban, a KIE kávéházban zenélők között, az Összevont Dicsőítő Csoportban.

Jó volt látni lelkes segítőköt, akik ebédosztásnál egy-egy kedves mosollyal is megtoldották az aznapi adagot, vagy derűsebbé tették a regisztráció amúgy nem túl kellemes proceduráját.

Sokszínűség és egység - ez jellemezte a Csillagpont találkozót.

Legyen érte hála Istenünknek, aki áldását adta szervezőkre és résztvevőkre egyaránt, és jelen volt közöttünk szeretetben, örömben, a Rá való figyelésben.

Thoma László
lelkipásztor, Miskolc

Mondd ki hát, szeretlek Jézus!

„Megtört szíveknek pásztora, megfáradt lelkek orvosa
Mondd ki hát, mondd ki hát, mondd ki hát! Szeretlek Jézus!!”

Augusztus első hetében a Zemplén hegység ez énektől volt hangos. Jónás Zsolt vezetésével cigány fiatalok énekeltek reggeltől késő estig. A Református Hídépítő Misszió szervezésében a Zempléni Egyházmegye bózsvai táborhelyén tanyázott mintegy negyven cigány származású fiatal, tucatnyi munkatárssal. Búzás Irén misszióvezető Debrecenből a „telepről” hozta a fiatalokat, hozzájuk csatlakozott Ricséről tíz fiatal, a segítők pedig az ország minden tájáról, sőt Németországból is érkeztek.

Volt itt doktornő, szociális munkás, nyelvtanár, természetvédő, történész, mentálhigiénés, újságíró, teológus, hitoktató, filozófus, katonatiszt, és lelkészből amennyi csak kell. Egy dologban egyeztünk, ilyen jellegű tábort még egyikőnk sem vezetett.

Rá kellett jönnünk, saját evangéliumot nem adhatunk át, csak a Krisztus evangéliumát. Bizony nem volt zökkenőmentes a tábori rend kialakítása, betartása. A szabadidős foglalkozásokat – kézművesség, bábjáték, szerepjáték – Horváth Anikó lelkész nő szervezte. A logisztikai

feladatokért, túrákért Horváth Imre ricsei kántor és Tóth Zoltán lelkész felelt. Evangélizációs alkalmakon esténként Zimányi József missziós lelkipásztor szolgált. A tábor célja Krisztushoz vezetés volt. Urunk emberi gyengeségeink ellenére is csodát tett, szívek zárját nyitotta szeretetével. A táborzárást az egész közösség zokogása kísérte, jelezve, egymás felé és Isten felé való kitérültség és teljes embert igényli.

A tábor légköre hónapok elmúltával is élénken él bennem. Hálas szívvel, de a tanulságokat levonva szabad csak tovább lépni.

1) A speciális feladat miatt a tábor előkészítéskor akár többször is találkozni kell a vezetőknek, tisztázva a szerepeket, stratégiai és taktikai elemeket.

2) A jó szándék, eddigi ismeret nem elég, hatékonysághoz holisztikus megközelítés, interkulturális koncepció szükséges.

3) A Krisztushoz vezetés egyben Krisztus népéhez való vezetés, hogy a megtérést, döntést hitben való növekedés kísérje.

Mindezekeken felül pedig a legfontosabb a SZERETET, ahogyan Zsolt gitárja mellett énekeltük:

Annyi szeretetet mint a tenger....

Annyi roma testvért mint a fűszál....

Annyi magyar testvért kaptam tőled Istenem!

Tóth Zoltán
lelkipásztor, Ricse

Az Európa Rádió Miskolc–ot üzemeltető KHT a Református Egyház tulajdonába került

A Tiszánineni Református Egyházkerület székházában 2005. szeptember 9. napján rendezett fogadáson hivatalosan bejelentésre került, hogy a két Egyházkerület együtt, összefogva megvásárolta az Európa Rádió Miskolc–ot üzemeltető Kht-t. A fogadáson elhangzottakból szemelgettünk, hogy ízelítőt adjunk a szándékról és a tervekről.

„...Sokakban merülhet fel a kérdés, akik majd a sajtóból fognak értesülni, hogy az egyház úgymond rádiót vett. Egyház és rádió - mi köze a kettőnek egymáshoz? Megpróbálom a saját olvasatomban nagyon röviden elmondani. Aki volt katona, tudja, mit jelent az, hogy parancsot teljesíteni. Sokan vagyunk itt olyanok, akik a saját Parancsnokunktól azt a parancsot kaptuk,

hogy „menjete el és tegyete tanítvánnyá minden népeket”. Ez azt jelenti a mai kor nyelvére lefordítva, hogy az örömeink a híret vigyete el minél több emberhez, tölteket telhetően, mégpedig annak az örömeink a híret, hogy Isten szereti ezt a világot, mégpedig nem is akárhogy. Mi ezt a parancsot próbáljuk teljesíteni minden eszközzel. Az eszközök között, már korábban fölme-

rült annak a lehetősége, hogy van olyan zárt világ, legyen az egy otthon, vagy egy emberi lélek zárt világa, ahova talán a rádió hullámain lehet csak eljutni és elvinni a saját örömeinknek a híret, hogy az ő öröme is lehessen....”

(Csomós József a Tiszánineni Református Egyházkerület püspöke)

A rádió megvásárlásáról szóló szerződés aláírásának pillanatai

„...Azt gondolom, hogy az a körülmény, hogy most eljutottunk hosszú-hosszú évtizedek után oda, hogy van egy olyan rádió, mely a református egyház tulajdonába került, valóban sokaknak az álmát sikerült ezzel, Istennek a kegyelméből beteljesíteni. Hogy csak egyet említsek, a XX. század első harmadának kiváló, nagyon egyéni, egyedi tehetségű professzora, Csikes Sándor a század elején a '20-as, '30-as években református rádióról álmodott. Az Isten megadta azt a lehetőséget, hogy most ide elérkezzünk, és elérkeztünk. Valóban az lehet, hogy ez egy különös egybeesés, vagy az Isten kegyelmének, gondviselésének a munkája. Ez az esztendő lehet, hogy úgy fog bevonulni a Tiszáninenni és a Tiszántúli Egyházkerület történetébe, hogy valami olyasmit csináltunk, amit eddig még sosem. Mert mi Tiszántúlon, Debrecenben vettünk egy templomot, itt Miskolcon meg közösen vettünk egy rádiót. Tettük ezt azért, hogy élve az egyházkerület által elindított kezdeményezéssel, elinduljunk azon az úton, amelynek nem titkolt végső célja az, hogy legyen egy olyan magyar nyelvű rádióállomás, ami most jelenleg kisebb hatókörben sugároz ugyan, de szeretnénk előbb a két egyházkerület terü-

letén, aztán egész Magyarországon, és az egész Kárpát-medencében fogható és élvezhető rádióadássá fejleszteni. Éppen annak az érdekében, amiről Csomós püspök úr a bevezetőjében szolt.”

(Bölcskei Gusztáv a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke, a MRE Zsinatának lelkeszi elnöke)

„...A történet 2001. november 23-án kezdődött. Ezt egy jóval előbbi, egy-két éves előkészítő munka előzte meg. Kialakítottunk egy csapatot, akik tűzvénen át egymás kezét fogva, ezt a négy évet végigcsinálták, amelyben voltak bizony nagyon nehéz helyzetek, gazdasági nehézségek. Mi együtt maradtunk és azokból a kezdő műsorvezetőkből, szerkesztőkből, riporterekből, ma már Miskolc médiumaiban nagyon sok mindenkivel találkozhatnak. Tehát kinőtt egy szakértői csoport. Igyekeztünk ezt a rádiót egy értékorientált, kultúra-központú, emberhez szóló elkötelezetlen rádióvá tenni. Én azt érzem, nem volt hiábavaló az igyekezetünk. Ez alatt a négy év alatt végigéltünk sok mindent. Óriási dolog a mi életünkben, hogy a Református Egyház méltónak találta ezt a fajta műsort, ezt a fajta értékrendet arra, hogy a saját programjaival kiegészítve teljessé tegye ezt a programot.”

(Beély Katalin a rádió főszerkesztője)

„...Egy olyan Magyar Református Rádiót látok, amire mindazok, akik most itt vannak, és olyanok, akik nincsenek közöttünk, azt tudják tiszta, nyugodt, lelkijismerettel mondani, hogy ez a „Mi Rádióink”.

Azért, mert hozzátettük a mi értékeinket. Azért, mert rólunk és nekünk szól... Ezen ünnepélyes pillanatok között tehát hadd kérjek meg mindenkit, hogy menjünk együtt és építsünk együtt. S ha egy idő múlva majd megállunk, visszatekintünk, az fogalmazódjék meg bennünk, hogy Isten áldása volt mindazon, amit cselekedtünk. Nem volt hiábavaló a fáradozásunk.”

(Taraczközi Gerzson a Rádió református programigazgatója)

Csomós József püspök és Bölcskei Gusztáv püspök

**AZ IGAZAT MONDÓ,
NE CSAK A VALÓDIT**

Az egyházak finanszírozásáról

Az egyházfinanszírozásról

A

z állam-egyház viszony talán legneuralgikusabb, mindennel összefüggő kérdése a vallásfelekezetek finanszírozásával, anyagi támogatásával kapcsolatos. A probléma nem újkeletű, de nem is annyira „régí”, általánosságban azt mondhatjuk, hogy – Európa legtöbb országában, hazánkban mindenképp – a polgári átalakulással került előtérbe. Az állam és az egyház addigi összefonódása, egymásra utaltsága helyett e szférák elválasztása felelt meg a feudális társadalmi és politikai intézményrendszert felváltó, polgári egyenjogúságra építő modellnek. Ettől kezdve állandó kérdés volt (és az is marad), hogy az államnak hogyan, milyen elvek szerint és milyen mértékben kell a területén működő felekezetek működéséhez – elsősorban a lakosság adójából származó – bevételeiből hozzájárulnia. Stílusosan szólva, „egyedül üdvözítő” megoldás nyilván nincs, Európában is különböző egyházfinanszírozási rendszerek jöttek létre. Magyarországnak saját rendszerének kialakításakor az egyházak iránti társadalmi igényre és hagyományaira egyaránt tekintettel kell lennie. (A 2000-es évek elején „magyar modell”-nek nevezett kísérlet mindazonáltal nem vette mindezt figyelembe.)

Ha egyszerre akarunk tekintettel lenni a 19. században gyökerező magyar polgári hagyományokra, valamint a modern demokratikus köztársaság kívánalmaira, nem lehet megoldás az egyházak állam által tör-

tendő teljes magára hagyása, de az sem, ha (majdnem) teljes egészében magáévá teszi és finanszírozza utóbbiak törekvéseit. Tudomásul kell venni, hogy az egyházak fontos társadalmi intézmények, ezért az állami költségvetésben helye van a vallásfelekezetek – közfeladatokon (oktatás, egészségügy stb.) túli – hitéleti tevékenysége támogatásának is. Nagy kérdés azonban a mérték, ebből a szempontból egyértelműen az államnak a jelenlegi magyar gyakorlatnál kisebb, az egyháztagnak pedig jelentősebb áldozatvállalását tartom fontosnak.

Elméleti, ideális célt az önfenntartó egyházmodell jelenthet, hiszen a híveknek meg kell hogy érje annak az intézménynek a támogatása, mely a – hite szerinti, bármiben is megjelölt – Mindenhatóval való lelki kapcsolattartást biztosítja számára.

Egy egyháznak annál jobb, minél inkább saját híveire tud támaszkodni az állam segítségével helyett. Az elvet többé-kevésbé kifejezésre juttatja az ún. 1%-os modell, amely nem pontos tükre ugyan az egyházak támogatottságának (hiszen az adófelajánlásban nem feltétlenül lelki azonosulás, hanem valamiféle hagyomány, társadalmi elkötelezettség stb. is szerepet játszhat), éppen ezért e rendszer megőrzését jónak tartom.

Az ellen sincs semmilyen kifogásom, ha az egyházak által fenntartott oktatási és egészségügyi intézmények működtetését az állam – hasonlóan az állami, önkormányzati stb. intézményekhez – a költségvetésből támogatja. Ugyanakkor az 1997-es vatikáni szerződés, illetve az annak nyomán kötött megállapodások folytán lassan előállhat egy olyan helyzet, amely az egyházi és az állami intézmények között, előbbieket preferáló, értelmetlen versenyhelyzetet teremt. Az azonos jogokkal azonos kötelezettség, például az állam felügyelő, ellenőrző szerepének azonos elvek szerint történő érvényesítése jár. Az utóbbi eljárással kapcsolatosan több egyházi megnyilatkozás az utóbbi években indokolatlanul éles volt, közéleti csatározásoknak szolgáltatták ki

az egyházpolitikát, márpedig egy jelenkori kultúrharc nem szolgálja sem a szekuláris állam, sem a vallásfelekezetek érdekét.

Fazekas Csaba
Miskolci Egyetem BTK, dékán

Összeállítás a sajtóban és az Interneten megjelent írásokból, közleményekből

Czene Gábor, Népszabadság, 2005. február 16.:

„Az egyházak fenntartása elsősorban a hívek feladata – állítja újonnan kidolgozott, bár több elemében ismerős egyházpolitikai koncepciójában az SZDSZ. A kisebbik kormánypárt felszámolná az egyházaknak „alanyi jogon nyújtott privilégiumokat”, mert elvi kérdésnek tartja, hogy az állam csak akkor és annyi költségvetési támogatást nyújtson az egyházaknak, amennyire azt közszolgálati tevékenységük indokolja. Az SZDSZ közszolgálati tevékenységnek a múzeumok, levéltárak és műemlékek fenntartását, valamint az oktatást, a szociális és az egészségügyi szolgáltatásokat tekinti.”

Februárban még itt tartottunk. Hitéletre ne, közszolgálatra igen. Tehát az oktatásra, szociális tevékenységekre kaphatnak pénzt az egyházak.

Ehhez képest a Magyar Nemzet 2005. augusztus 25-i számában Joó István tollából ezt olvassuk:

„Gyurcsány Ferenc kormányfőnek írt levelében nemkívánatos folyamatnak nevezte Göncz Kinga ifjúsági, családlügyi, szociális és esélyegyenlőségi miniszter, hogy az önkormányzatok tömegesen adják át szociális intézményeiket az egyházaknak. A birtokunkba került levélmásolat szerint a miniszter asszony azt tartja elkerülendőnek, hogy az átadások eredményeként a szociális ellátórendszerben meghatározóvá válják az egyházak szerepe.”

Ennek végeredményeképpen a református (és római katolikus) értelmezés és tapasztalat azt mutatja, hogy a szaktárca szerint az egyházi szociális intézményeknek kevesebb normatív támogatás kell hogy járjon.

A www.reformatus.hu honlapon 2005. augusztus 24-én megjelent zsinati közleményből egyszerűen megérthetjük, hogy

a református, egyházi fenntartású gyűjteményekkel kapcsolatos kormányzati tevékenység (finanszírozás, mely „véleményüket” tükrözi) a következők alapján történik:

„Az elnökségi tanács és a gazdasági bizottság összehívott rendkívüli ülést tartott a mai napon a zsinaton, miután az előzetes határidőre nem érkeztek meg azok a támogatások, melyek a Magyarországi Református Egyház és a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma közötti az egyházi közgyűjtemények és közművelődési intézmények támogatásáról szóló megállapodásban szerepelnek. Ez a támogatási elmaradás a Magyarországi Református Egyházon belül négy egyházkerületi és két kisebb gyűjteményt érint, az intézmények működését és az ott dolgozó munkatársak fizetését egyaránt veszélyezteti. Ebben az esztendőben az egyházunkhoz tartozó közgyűjtemények és közművelődési intézmények szerződésben biztosított támogatásának 30 százaléka sem érkezett meg. Ígéretet kaptunk arra, hogy szeptemberben az elmaradt támogatási összeget biztosítják.”

A szociális és kulturális tevékenység februárban még az egyházak közszolgálati munkájának, és finanszírozásra méltónak minősült. Ugyanígy az oktatási tevékenység is, ahol korábban már megmutatta a kormányzat, hogy igazságtalannak tartja az egyházi iskolák finanszírozását, így csökkent a gyermekek után járó normatív támogatást.

Mindezek és a mögöttes szándékok megértésének elősegítésére a fent idézett Magyar Nemzet cikkből még néhány sor álljon előttünk:

„Balog Zoltán számára egyértelmű, hogy a miniszter asszony motivációja nem elsősorban anyagi, sokkal inkább ideológiai jellegű, hiszen azt kifogásolja Göncz, hogy a folyamat során az ellátórendszerben meghatározóvá válik az egyházak szerepe.”

A politikai egyensúlyra törekedve ezt az idézetet hadd toldjuk meg a Népszabadságból idézett cikk zárószóival:

„Nyakó István kérdéseinkre úgy vélekedett, hogy a nyugat-európai állapotokhoz képest Magyarországon még nem teljes körűen valósult meg az állam és az egyház szétválasztása. Mindaddig nem teremődnek tiszta viszonyok – mondta –, amíg a mindenkor kormányzat kénye-kedve szerint dönt arról, hogy az egyházak milyen mértékű költségvetési támogatást kapnak. Így óhatatlanul lesznek kitiintetett helyzetben lévő fele-

kezetek és olyanok, amelyek kevésbé kedvesek a hatalomnak. Az MSZP szóvivője szerint

mindez azzal a veszéllyel is jár, hogy a „pluszalamizsna” révén politikai kötődések alakulnak ki a kedvezményezett egyházak és a pénzt osztó pártok között.”

Kedves Testvéreink! Talán ebből kiderül, hogy az egyháztagokról eleve feltételezett „ideológiai másság” miatt büntetik egyházi iskoláinkat, szociális intézményeinket, könyvtárainkat, tudományos gyűjteményeinket. Az is kiderül, hogy nem jogos járandóságnak tartják az állami forintokat, csupán alamizsnának, amelyet adnak, ha akarnak.

Hogyan értelmezi a kormány az esélyegyenlőséget 2005-ben Magyarországon?

Ne hagyjátok a templomot, a templomot s az iskolát...” A sokszor ismételt Reményik refrén lassan ismét időszerűvé válik. A kormány tavaly iskoláink ellen indított támadást, az idén szociális intézményeinket próbálta megtorpedózni, most meg egyházunk egészének működését teszi lehetetlenné.

A Magyarországi Református Egyház által működtetett intézmények a társadalom felé kinyújtott karjai. Szolgálni kívánnak neveléssel, fogyatékosok és idősek gondozásával, közművelődési tevékenységgel. Az intézmények egyik

fontos célkitűzése a keresztyén és nemzeti értékrendet megerősíteni a rájuk bízottakban – fiatalokban és kevésbé fiatalokban egyaránt.

Nézzük meg négy példán keresztül, hogy 2005-ben az intézmények – és ezek között az egyház által fenntartott intézmények – hogyan tudtak működni.

A bölcsek azt mondják, hogy ha kíváncsi vagy valakinek az értékrendjére, akkor nézd meg a pénztárcáját. Ha kíváncsi vagy valakinek az értékrendjére, akkor nézd meg a költségvetését, azt a módot, ahogyan beosztja a rendelkezésére álló anyagi javakat. Ez igaz az egyénre, a családra és egy országra is.

Ha megnéztük a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetését, akkor rájöttünk arra, hogy a költségvetés készítői és elfogadói a közoktatás ügyét nem tekintették stratégiai fontosságúnak. Be kellene végre látnunk azt, hogy a társadalmi tőke létrehozásában az oktatási intézményeknek kiemelt fontosságuk van. Három olyan közösség van, amelyek a társadalmi tőke tekintetében stratégiai fontosságúak: a család (a legfontosabb), az iskola, és az egyházak.

A családban kodifikálódik az, hogy a felnövekvő fiatal mennyire lesz becsületes, őszinte, kitartó, társait segítő, nagyobb közösségért is felelősséget érző és szolgálatot vállaló (mind-mind a társadalmi tőkénél fontos elemei). A másik két közösség megerősítheti ezeket. És ez vonatkozik minden családra és minden iskolára.

A négy példa közül az első és a negyedik mindannyiunkra vonatkozik, a második és harmadik az egyházak által működtetett intézményekre. Minden példa után meg fogom kérni a kedves olvasókat, hogy tegyenek fel magukban egy kérdést és válaszoljanak is rá.

Az első példa: családommal együtt Miskolcon élek. Gyermkeink egy népes általános iskolában járnak, ahol az osztályban is több mint 25-en vannak. Önök viszont – tételezzük fel – egy kis településen laknak, ahol sajnos a gyermekük osztályában a tanulók létszáma nem érte el a közoktatási törvényben meghatározott átlaglétszám felét (kb. 12-13 fő). Sok ilyen település és iskola van. Nos a 2005. évi költségvetés megbüntette Önöket, az Önök gyermekét és azt az iskolát, ahova

jár, ugyanis évi 10ezer Ft-tal kevesebbet kap az iskola tanulónként, mint nagyvárosi társa. Számoljunk egy kicsit: ennek a kis iskolának legyen 100 tanulója. Ekkor már 1millió Ft-tal kaphat kevesebbet, mint nagyobb társa. Ez azt jelenti, hogy ebben az iskolában a 2005. évben semmiféle fejlesztésre nem jutott. Márpedig, ha egy élő szervezet – és egy iskola élő szervezet – nem fejlődik, akkor megbénul és sorvadásnak indul. Jövőre még jobban sújtja ez a kistelepülések iskoláit.

Feltehetik magukban a kérdést: ez vajon az esélyegyenlőséget biztosítja ma Magyarországon? Válaszoljanak is magukban, kérem.

A második példa elején engedjék meg, hogy családommal együtt oda költözzünk az Önök szomszédságába, arra a kis településre, ahol Önök élnek. Gyermekünk osztálytársak, együtt játszanak, mi is átjárunk egymáshoz, vagy csak a kerítésnek támaszkodva beszéljük meg az élet fontos dolgait. Az előbbi elvonás miatt a település iskoláját bezárni kényszerülnek, mi pedig úgy döntünk, hogy nem a szomszéd falu körzeti iskolájába visszük gyermekünket, hanem a közeli város iskolái közül választunk. Mivel több iskola is van a városban az én gyermekem egy önkormányzati általános iskolába kerül, Önök pedig egy egyház által működtetett általános iskolát választanak.

Mivel a bejárás többletköltséget jelent, a költségvetés kiegészítő normatív támogatásként támogatja ezt. Az én gyermekem meg is kapja, mert önkormányzati általános iskolába jár, az Önöké viszont nem, mert egyházi általános iskolába jár.

Feltehetik magukban a kérdést: ez vajon az esélyegyenlőséget biztosítja ma Magyarországon? Válaszoljanak is magukban, kérem.

Harmadik példánkat vegyük a szociális szférából: néhány héttel ezelőtt a jelenlegi kormány kisebbik pártjának egyik bajszos és dörmögő hangú vezető politikusa azt nyilatkozta a privatizáció kapcsán, hogy az állam nem jó gazda, ezért kell eladni vagy odaadni nagyon sok mindent, ami még társadalmi közvagyon.

Szintén néhány héttel ezelőtt ugyanezen értékrendet valló esélyegyenlőségi miniszter asszony egy jelentést készített a miniszterelnöknek, amelyben az áll,

hogy vigyázzunk, mert az egyházak túl sok szociális intézményt indítanak, vagy vesznek át működtetésre, és nemkívánatos térnyerés lehet ennek az eredménye.

Hogy is van ez, privatizáljunk, adjuk oda működtetésre gyárainkat, intézményeinket, de az egyházaknak ne, mert nemkívánatos társadalmi térnyerés lesz az eredménye.

Feltehetik magukban a kérdést: ez vajon az esélyegyenlőséget biztosítja ma Magyarországon? Válaszoljanak is magukban, kérem.

A negyedik példa megint mindannyiunkat érint, de súlyosabban az egyházi intézményeket. Írásom elején már szóltam a társadalmi tőkéről. Ennek egyik nagyon fontos eleme a nemzeti kultúránk. A 2005. évi költségvetés szinte lehetetlen helyzetbe hozta az alapfokú művészetoktatási intézményeket. Azt deklarálta, hogy nem közoktatási feladat az alapfokú művészetoktatás, így nem is kell központi költségvetésből az eddigieknek megfelelően finanszírozni.

Több esetben is nominálisan csökkent a normatív támogatás, és viszonylag jelentős tandíjfizetésre kötelezték a szülőket. Az egyházi intézmények esetén pedig eltörölték a kiegészítő támogatást. Holott az elmúlt 10 évben az alapfokú művészetoktatási intézmények döntő többsége színvonalas művészi munkával járult hozzá gyermekeink népzenei, néptánc és egyéb népi művészeti neveléséhez, valami olyasmivel, ami igazán a miénk, igazán magyar.

Feltehetik magukban a kérdést: ez vajon a nemzeti értékeink megerősítését szolgálja ma Magyarországon? Válaszoljanak is magukban, kérem.

Önökkel együtt én is azt kérdeztem, hogy miért támadják egyházaink által működtetett oktatási és szociális intézményeinket? Miért nem élhetünk szabadon, a törvényeink által biztosított lehetőségekkel, miért próbálják ellehetleníteni intézményeink működését?

Miért nem igényli a jelenlegi kormány azt a hozzáadott értéket, amelyet az egyházak intézményeiken keresztül tehetnek a társadalomban?

A választ egy közelmúltban elkészült kutatási eredményben vélem felfedezni. A Budapesti Műszaki- és Gazdaságtudományi Egyetem Jövőkutató Intézete felmérést készített 16-26 éves fiatalok körében értékrendjük, jövőképük, nemzeti elkötelezettségük terén. A kutatás azt mutatja, hogy mérhető különbség van az egyházi intézmények és az önkormányzati intézmények között. Az egyházi intézményekbe járt tanulók értékrendje szilárdabb, jövőképe határozottabb és magyarságtudata erősebb, mint társaiknak.

Feltehetik magukban a kérdést: zavarhat ez ma valakit is Magyarországon, hogy az egyházi intézmények az értékrend, a jövőkép, és a magyarságtudat terén hozzáadott pedagógiai értéke magasabb az átlagnál? Válaszoljanak is magukban, kérem.

Ha a helyzet még nem elég elszomorító, akkor álljon itt néhány adalék arról, hogy az állam hogyan teljesíti a Magyarországi Református Egyház felé a törvényben vagy szerződésben vállalt kötelezettségét. 2005 augusztusában a Kormány a költségvetési hiány megszüntetése céljából úgy döntött, hogy az egyes minisztériumok által kifizetendő összegből 500milliárd Ft kifizetését vissza kell tartani – azaz nem kell kifizetni. Ez valamennyi minisztériumot érinti, és érinti az egyházakat is. A Magyarországi Református Egyháztól a 2005. év végéig több mint 1,1milliárd Ft-ot tartanak vissza. Nem fizetik ki már júliustól a hittanórák óradíját, az ötezer lélekszám alatti településen lakó lelkipásztorok támogatását, a járadékot a gyülekezeteknek, a járadék-kiegészítést, valamint a közgyűjtemények sem kapnak támogatást. A kormányrendelet nem szól arról, hogy ezt a hatalmas összeget megkapják-e valamikor a jogosultak, vagy sem?

A Magyar Köztársaság kormánya 2005-ben így viszonyul iskoláinkhoz, szociális intézményeinkhez, és a gyülekezetekhez tartozó református állampolgárokhoz. Gondolkozzunk el ezeken, és ismételgessük magunkban egyre hangsúlyosabban: „Ne hagyjátok a templomot, a templomot s az iskolát...”

Ábrám Tibor
főgondnok

Mostanában rossz hírek járnak az állami finanszírozásokról, gondolok itt a kistélepuszokon szolgáló lelkipásztorok jövedelemplótló támogatására, a hittanpénzek kifizetésére, illetve ki nem fizetésére, az egyházi intézményeknek (még mindig csak) utalandó összegekre. Erről a témáról kérdeztük Balajthy Józsefet, a Miskolc-Felsővárosi Gyülekezet lelkipásztorát.

Legújabb információim a tegnapi Magyar Nemzetből származnak, tehát hogy az állami támogatások elakadásának, illetve eddigi ki nem fizetésének háttérben pusztán adminisztrációs okok állnak. Az államtitkár úr úgy nyilatkozott, hogy mindent elrendezett, aláírt, így elhárultak az akadályok a kifizetések elől. A közelgő választások nyilván ilyen tekintetben is szorongatják a kormányt: nemcsak választási költségvetést készítettek, hanem a szándékok megvalósulását is a választások fényében kell elvégezni, illetve visszafogni, hogy a választók szemében kedvezőbb kép alakuljon ki róluk.

Nekem nem úgy tűnik, hogy az egyházak tagjaira mint szavazókra számíthatna a baloldal.

Tévedés. Ez óriási tévedés. Észre kell vennünk, hogy sok olyan ember van, aki templomainkba vasárnaponként eljár, meghallgat minket, de politikai szempontból más álláspontot képvisel: az MSZMP utódjára szavaz.

Én mégis úgy érzem, hogy szeretjük azt gondolni, hogy az egyház egységesen kiáll egy meghatározott értékrend mellett.

Igen, de itt nem erről van szó. Sokakban él az az életérzés hogy „a Kádárrendszer idejében jobban éltünk”, és a mai kormányban ma is azok az urak, akik annak idején az elvtársak voltak. Számukra az MSZP egyfajta nosztalgia, és nem gondolnak bele, hogy ezzel az MSZMP egyenes ági örökösét támogatják.

Attól az államtitkári bejelentéstől ezek az emberek meg fognak nyugodni, hogy minden rendben van az egyházakkal kapcsolatban a kormány részéről?

Igen, néhányan megnyugszanak, és megerősödik bennük az a hozzáállás, hogy a papnak nincs igaza, mert illetékes (elvtárs) úr megmondta, hogy nincs semmi hiba. Egyébként is azt sulykolják a köztudatba, hogy az egyházaknak nincs joguk panaszkodni, a lelkészeknek nincs joguk semmit szóvá tenni, mert őket az állam tartja fenn, az államtól jön a pénz. Az nem kérdés, hogy mindig találnak jó indokokat, és mindig úgy kommunikálják akár a legnagyobb hibájukat is, hogy az erényként tűnjön fel.

A többséget azonban és a lelkipásztorokat érzékenyen érintik a kormányzati intézkedések, illetve nem intézkedések.

A jövedelemplótló támogatás és a hittanpénz kapcsán viszont nemcsak politikai, hanem teljesen hétköznapi gondolatok is felmerülnek bennem. Hétköznapiak: nem tudunk megélni. Nem vagyunk ugyanis önellátóak. És itt kell sok felkiáltójelet tennünk a közegyházi gazdálkodás mellé! Készülnünk kell a keményebb időszakra, mert egyfelől mi garantáljuk, hogy 2006-ban kormányváltás lesz? Mi alapján számíthatunk arra, hogy majd a következő polgári kormány jobban támogat bennünket és több pénzünk lesz? Másfelől ezt a kérdést még csak súlyosbítja kis falusi gyülekezeteink elöregedése. Hány zsugorodó gyülekezet van zsugorodó falvakban Abaújban, Zemplénben, Borsodban? Ahol nincs gyermek, nincs falu és nincs gyülekezet sem. Hány lelkészi javadalmazást kell máris kipótolni a közös költségvetésből? Az egyre rosszabb statisztikai mutatók alapján ez csak növekedni fog. Erről nem szeretünk beszélni, bár demográfiai tények alapján nehéz másként vélekedni.

Gondolnunk kell a jövőre központi intézkedésekkel is, hogy akkor hogyan fogunk megélni, és ma mit tehetünk ezért?

A gyülekezeteknek kell többet tenniük, több áldozatot hozniuk a templomok, parókiák és intézmények fenntartására?

Igen, de nem csak és nem kizárólag. Gyülekezeti tagjaink, egyházfenntartóink ugyanis általában erősen le vannak terhelve anyagilag. Egyházunk fenntartásához pedig nemcsak a lelkipásztorok javadalmazása és a parókiák költsége tartozik. Egyházunknak megvan a maga struktúrája, azt is fenn kell tartani. Van olyan terület, ahova sokat költünk, talán nagyon sokat, és talán másként kellene a jövőre gondolni az összegyházzal kapcsolatban.

A közegyházi alkalmazottak stabil helyzetéhez hasonló biztonságot kellene megteremteni a gyülekezeti lelkipásztorok számára is, akik jelenleg jobban függenek az állami támogatástól.

Ezen túl van ennek a kérdésnek másik oldala is. Ezt nevezhetnénk „szolidaritásnak”. Miért idegenkedünk például a lelkipásztorok központi fizetésétől? Mint ahogy a közalkalmazottaknak van egy bértáblája, úgy nálunk is működhetne közös kassza és ráta szerinti javadalmazás.

Visszatérve eredeti témánkhoz, még egy kérdést érintenünk kell, hiszen mindennapi beszédtema. A jelenlegi kormányzat kifejezetten az egyházakhoz áll ilyen ellenségesen, vagy más jellegű, a teljes társadalmat érintő problémáról van szó?

Szerintem ma már akkora a kapkodás a kormányzat részéről, hogy ezek az intézkedések nem célzottan érintik az egyházakat. Ugyanilyen összevisszaság tapasztalható az önkormányzatok háza táján. Alpolgármesterként is csak azt mondhatom, hogy hihetetlen káoszt tapasztalhatunk az állami gazdálkodással kapcsolatban, tehát nem kifejezetten ideológiai célzatúak ezek az intézkedések, hanem inkább a kapkodás és zűrzavar jelei. Mondom ezt úgy, hogy közben tudom, hogy az egyházak egyébként sem számíthatnak túl sok jóindulatra.

Barnóczki Anita

Csodás égi jelenségek

A csillagos égboltra tekintve szabad szemmel nehéz megkülönböztetni a saját fényvel rendelkező csillagokat és a fényt csupán visszaverő bolygókat. Az egyik ilyen fényes bolygó a Vénusz, melyet esthajnalcsillagnak is neveznek. Ezzel kapcsolatban a Jelenések könyvében ezt olvashatjuk: „És a ki győz, és aki mindvégig megőrzi az én cselekedeteimet, annak hatalmat adok a pogányokon, és adom annak a hajnalcsillagot.” (Jel 2:26,28)

A Nap látványa és éltető ereje minden embert lenyűgöz, úgy ahogyan azt a következő részben olvashatjuk: „Mert nap és paizs az Úr Isten; kegyelmet és dicsőséget ad az Úr, nem vonja meg a jót azoktól, a kik ártatlanul élnek.” (Zsolt 84:12)

Az egyik leglátványosabb égi jelenség az üstökösök megjelenése, mely az emberek többségére erős lélektani hatást gyakorol, pedig az üstökösök a naprendszer legparányibb tagjai közé tartoznak. Az üstökösök magjának átmérője a kilométerek, legfeljebb a tíz kilométerek nagyságrendjébe esik. Ezt a magot

jég, a jégbe fagyott gázok és kozmikus kőzetek alkotják. Amikor az üstökös égi útja során a Nap-Föld távolság néhányszorosára megközelíti a Napot, a fagyott anyag párologni kezd, és a mag körül kialakul egy igen ritka gázfelhő, melyet kómának nevezünk. Ennek hossza már tízezer kilométerekkel mérhető, és távcső segítségével megfigyelhető. Ha az üstökös még közelebb kerül a Naphoz, az abból nagy sebességgel kiáramló anyag (napszél) a gázgömböt megnyújtja, így kialakul az üstökös csóvája, melynek hossza már több száz kilométer. Vannak, akik ezzel azonosítják a próféta látomását: „Forró fazekat látok én, és pedig a szája észak felől van.” (Jer 1:13)

A legismertebb égi jelenség a Máté evangéliumában említett „betlehemi csillag”, mely egy valóban átélt jelenség volt. A „csillag” megjelenésekor egy igen ritka fényjelenség következett be. Néhány hónapon belül a Jupiter bolygó háromszori együttállása volt megfigyelhető a Halak csillagképben a Szaturnusszal. Ez a többször megjelenő feltűnő égi fény mutatta a jászolhoz vezető utat.

Beszélgetés

Bálint István

Bálint Istvánt bemutató portrénknak aktualitást ad a most átadott Trianon-fa, és a nemrég átadott orgona a Sárospataki Teológia imatermében. Egyre több helyen találkozhatunk munkáival, fába faragott hitvallásával. Bálint István szeret a háttérben maradni, nehezen szánta rá magát e beszélgetésre. „Mutasd meg a munkáimat inkább” – mondta. „Nekem elég, hogy a környezetemben élők elismernek, dicsérik a munkámat.” Aztán mégis beszélgetni kezdtünk:

Egyszerű parasztyerek vagyok. Szüleim földművesek voltak. Édesanyámnak 3 testvére van, édesapámnak is 3, mi négyen vagyunk testvérek. Kulákoknak hívták őket, mert sok gyerek, viszonylag szép darab föld, kemény munka tartozott életükhöz.

Mindenkit meghatároz a háttere. Te mit hozol otthonról?

Sokrétű az, amit otthon kaptam. Egyfelől református volt a családom. Hétközben dolgoztak, mi iskolába jártunk, és ezen kívül is mindannyiunknak megvolt a munkája, amit el kellett végezni az állatok körül, a ház körül. Szombaton elvégeztük az utolsó simításokat, cipőket kipucoltuk, ruhánkat előkészítettük, hogy vasárnap már csak a temp-

Az üstökösökhöz hasonló misztikus jelenség a meteorok, vagy másként hullócsillagok megjelenése az égbolton, melyeknek természetesen semmi közük a valódi csillagokhoz. A hullócsillag esetében a Nap körül keringő, a legtöbb esetben néhány centiméter átmérőjű kozmikus anyagról van szó, mely ha keresztezi a Föld pályáját, és bekerül annak légkörébe, a súrlódás miatt felizzik. Nagy távolságról ez önmagában még nem lenne látható, de a meteor körül egy néhány deciméter széles fénylő levegőcsatorna keletkezik, ami már távolról is jól megfigyelhető.

Természetesen vannak nagyobb méretű meteorok is, amelyek átmérője, ha eléri a deciméteres nagyságrendet, a hullócsillag ragyogása meghaladja az esthajnalcsillag fényességét, ezeket tűzgömböknek nevezzük. Ez a jelenség lehetett az alapja, háttérélménye a következőknek: „Miként estél alá az égről fényes csillag, hajnal fial?” (Ézs 14: 12); „leesék az égről egy nagy csillag, égve mint egy fáklya.” (Jel 8:10)

Végül a sarki fény csodálatos jelenségéről néhány szót, mely a Föld északi és déli sarkánál a légkörbe behatoló töltött részecskék (elsősorban protonok és elektronok) által keltett időleges fényjelenség. A töltött részecskék túlnyomóan a Naptól származnak, kisebb hányadukat a Naprendszeren kívülről érkezett részecskék teszik ki. A töltött részecskéket a földi magnetoszféra nagyrészt eltéríti, a mágneses pólusok körüli tartományban azonban bejutnak a légkörbe. A részecskék ütköznek a levegő atomjaival, ionizálják és gerjesztik az atomokat, a gerjesztett atomok fénykisugárzással térnek vissza alapállapotukba. A jelenség 80–1000 km magasságban fordul elő, leggyakrabban 100 km magasságban figyelhető meg. A sarki fény formái változatosak, állandóan változnak, gyakran függönyre, ívelt szalagokra emlékeztetnek vagy sugaras szerkezetűek. Műholdról készült felvételek tanúsága szerint a jelenség fénygyűrűként, glóriaként veszi körül a Földet.

Szabó Attila
Sárospataki Református
Kollégium Gimnáziuma és
Általános Iskolája

PO
RTRÉ

Perényi család címere

Bálint István

lomba kelljen menni. A vasárnap az istentisztelet és a pihenésé. Ezt otthon szoktam meg, és így élek azóta is feleségemmel és kislányommal.

Az egyházhoz való kötődést tehát otthonról hozod, de említetted, hogy több fontos kérdésben meghatároz a neveltetésed.

Igen. A munka fontossága például örökség. Nálunk a munkája alapján mérték az embert. Munkája alapján be-

csülték vagy nem becsülték, így mondták meg, hogy az ember kicsoda. Ma is így gondolom, hogy az emberről a tettei beszélnek.

A tettek alapján református keresztényen valakji. Nem az a fontos, hogy ki mit mond magáról, hanem hogy ki mit és hogyan cselekszik.

Ugyanígy az otthonról hozottak alapján gondolkodom a történelemről

és a világról. Ha például édesapám azt mondta, hogy 1956-ban forradalom volt, akkor összevitattam az iskolában a tanítóval, hogy az nem ellenforradalom.

Főállásban a Sárospataki Kollégium Tudományos Gyűjteményeinél dolgozol.

Igen, 1995-től. Korábban kamionsofőr voltam, aztán hallottam, hogy sofőrt, raktárost keresnek. Így kerültem ide Szentimrei Miska bácsi idejében.

A nyolcórás munkádon túl itt is észrevehetjük a falakon a munkáidat.

Faragott címerek ezek, amelyeket minta alapján készítettem.

Van, amikor minta alapján dolgozol, és van, amikor saját ötleted alapján?

Igen, a címereket csak minta alapján szabad csinálni. A Trianon-fához azonban csak a Wass Albert idézetet kaptam, a többi saját elgondolásom. Az idézetről jutott eszembe az életfa képe. Gyökerek, erős törzs, és a lombkorona nagy Magyarország. Mert ahogyan a fa sem élhet részletekben, ugyanúgy a nemzet is csak egészében, összességében tud élni. Trianon szétszabdalta, és azt csak erősítette a decemberi népszavazás, ami azóta is nagyon felkavar, ha rá gondolok.

Dobó család címere

Lórántffy család címere

Rákóczi család címere

Nemcsak a kért és megrendelt témát jeleníted meg tehát a munkáidban, hanem beleteszed saját hitvallásodat.

Fontos, hogy sose felejtjük el, hogy honnan jövünk. Ha nem ismerjük a múltat, nincs jövőnk. Erre szeretném emlékeztetni azokat, akik például a Trianon-fát megnevezik.

Feladatod-e ez reformátusként? Feladata-e ez általában az egyháznak?

Mindenképpen. Ma a történelemtanítást, az iskolai oktatást más irányba kényszerítik. Nekünk őszintén kell beszélnünk, és hangsúlyt kell adnunk a sokak által elfelejteni vagy bagatelizálni kívánt történelmi eseményeknek. Mert csak így értelmes a jelenünk és csak így van jövőnk.

Nagy horderejű történelmi kérdéseknek állítasz tehát emlékeket.

Nem kizárólag. Ahol lakom, felújítottam egy gémeskutat, tisztelegve azok előtt, akik ott éltek azon a környéken, ott dolgoztak, ott boldogultak. Vagy például az a munka, amelyen most dolgozom az első csanálói (ma Ócsanáros és Újcsanáros néven találjuk meg) református lelkésznek állít emléket a jelenlegi lelkipásztor és a gyülekezet kérésére. Több településen is megtalálhatóak azok a munkáim, melyek az adott közösség történelméről beszélnek.

Ha egyetlen munkáddal kellené bemutatnod magad, melyik lenne az?

Talán az orgona betétlapjára vagyok a legbüszkébb. Igen szoros határidővel kellett elvégeznem egy nagy volumenű munkát. Legjobban mégis az esett, hogy felkértek erre a munkára, hogy képesnek és alkalmasnak találtak rá.

Barnóczki Anita

A Kollégium imatermi orgonájának betétlapja

Faragott gémeskút kispatakon

Trianon emlékoszlop az iskolakertben

Trianon fák nőnek

Pappné Szarka Etelka Melbourneben született, az óhazától legmesszebbre szakadt magyar szórvány tagjának. Felhívása mégis termékeny talajra talált a nagyvilág számos pontján, ahol magyarok élnek, mert arra szólította őket, hogy a nemzetvesztő trianoni békediktátum 85. évfordulóján egy időben, együtt emlékezzen a világ magyarsága.

A Trianon Társaság, mely nemcsak a csonka hazában, hanem szinte minden kontinensen megalakult, azzal egészítette ki ezt a kezdeményezést, hogy a 85. évfordulón, mindenütt a megfelelő évszakban, ültessenek a magyarok Trianon-fákat, melyeknél lehet emlékezni a nemzeti gyásznapi, s amelyek aztán emlékeztetnek. A legérdemesebb öszszevettelekre Ausztráliában, Kanadában, Nyugat-Európában került sor. De voltak megemlékezések a Kárpát-medencében is, csak hogy ezekről – „sajátos” média-viszonyaink miatt – a hazai nyilvánosság elvétve szerezhetett tudomást: - mintha nem is lettek volna.

Sárospatakon a Konzervatív Kör és a Polgári körök civil csoportjai vették komolyan a felhívást, s a békediktátum aláírásának évfordulóján, június 4-én, bensőséges ünnepség keretében emlékfát ültettek a kollégiumi Iskolakertben. Nemsokára azonban fölmerült az a gondolat, hogy a lassan növényöző tölgyfák mellett, szükségese volna a városnak olyan emlékhelyre, amely harsányabban „prédikálja” Trianon történelmi büntetteit és alkalmat teremt minden évben a megemlékezésre. A helyi hazafiaknak ezen a gondján Bálint István fafaragó segített, aki a csónakos fejfák ősi formájára „Trianon 1920” – felirattal, sajátos lombozatú életfa-motívummal, a koronás közép-címerünk ábrázolásával faragta meg az 5 m magas oszlopot. Rá lettek róva Wass Albert „A hontalanság hitvallá-

sa” c. versének kezdő sorai, melyek a többi versszakkal együtt, Trianon minden áldozatának, minden keresztény magyarnak az örök bizonyásgátétele:

*Hontalan vagyok,
mert vallom, hogy a gondolat szabad,
mert hazám ott van a Kárpátok alatt
és népem a magyar.*

*Hontalan vagyok,
mert hirdetem, hogy testvér minden ember,
s hogy egymásra kell, leljen végre egyszer
mindenké, aki jót akar.*

*Hontalan vagyok,
mert hiszek jóban, igazban, szépben.
Minden vallásban és minden népben
és Istenben, kije a diadal.*

*Hontalan vagyok,
de vallom rendületlenül, hogy Ő az út s az élet
és maradok ez úton, míg csak élek,
törtélen hittél ember és magyar.*

Szeptember 10-én délután, közel kétszáz fős közönség köszöntötte tapssal az emlékoszlop leleplezését. A görög és római katolikus, valamint a református egyház lelkipásztorai a maguk liturgiája szerint mondták el áldáskívánásukat. Fiatalok verseket szavaltak, a helyi „8-kor Színház” nagy sikerű műsorral szolgált. A Nemzeti Imánk, a Székely Himnusz és a Szó-

zat éneklése mellett emelte az emlékezés ünnepélyességét a Keresztény Értelmiségi Szövetség képviselőjének, Tamás István tanárnak a felszólalása, az „Összetartozunk – Kárpát-Medencei Nemzeti Szövetség” 56-os szószólójának, Világhy Józsefnek és a Trianon Társaság országos elnökének, Kiss Dénes költő és nyelvtudós honfitársunknak a beszéde. Tárogató szava mellett helyezte el az emlékezés koszorúját az emlékoszlopnál a Horthy Miklós Történelmi Társaság, A Keresztény Értelmiségiek Szö-

vetsége, a Nemzeti Fórum Egyesület, a „8-kor Színház”, az „Összetartozunk – Kárpát-Medencei Nemzeti Szövetség”, a pataki Polgári Körök, a Sárospataki Konzervatív Kör, a Trianon Társaság, továbbá a Fidesz Magyar Polgári Szövetség, a Kereszténydemokraták Szövetsége, s a Magyar Igazság és Élet Pártja.

Jó volt együtt lenni a közelebbiről és távolabbról egybesereglett magyaroknak. És fontos volt tudatosítani, hogy Trianon soha tisztességesen nem kezelte sebeit, a szétszakított családok, nemzetségek nyomorúságát, a nemzetgyilkossági kísérlet-sorozat tragédiáját, a magyarság területi, gazdasági, politikai és erkölcsi csonkolásának az ördögi körökben újratermelő átkát csak akkor vethetjük magunk mögé, ha kiszabadítjuk a tabu-témák rabságából és a minél teljesebb feldolgozását hazafias kötelességgé és feladattá tesszük.

Ezért reméljük, hogy a jó példa nyomán nőnek majd, szaporodnak és terebélyesednek azok a Trianon-fák, melyek emlékhelyénél a magyarság magára talál és erő gyűjtve, nemzeti tudatában megszilárdulva harcolja meg minden nemzedékében a megmaradás és megújulás időszerű küzdelmeit, hitének szép harcát.

Kiss Endre József
SRK Nagykönyvtárának mb. igazgatója

Amerikai egyházi küldöttség látogatása a Kerületben

A

Missouri Egyesült Presbiteriánus Egyházkerület 14 fős delegációja tett látogatást Egyházkerületünkben szeptember 25-29. között.

A két egyházkerület kapcsolata húsz éves múltra tekint vissza. Kezdetben Kürti László püspök úr, valamint Dr. Benke György és Szabó Sándor ápolták a testvéri jó viszonyt, később pedig Dr. Mészáros István püspök úr és D. Szabó Dániel főgondnok úr tartották a kapcsolatot.

Az elmúlt év augusztusában (amint erről akkor aktuális számunkban hírt adtunk) egyházkerületünk elnöksége meghívást kapott a Missouri Egyházkerülettől: ünnepeljék közösen az együttműködés huszadik évfordulóját, és építsék tovább a meglévő kapcsolatokat. Ennek a látogatásnak a viszonzásaként érkezett hozzánk 4 gyülekezet küldöttsége: Marshall, Fulton, Mexico City és Jefferson City presbiteriánus gyülekezeteinek képviselői.

A csoportot Dr. Cecil Culverhouse lelkész vezette, aki nyugdíjba vonulása előtt 27 évig volt a Fultoni gyülekezet lelkipásztora. Culverhouse úr számtalanszor járt egyházkerületünkben. Mindig

érdekelte a Magyar Református Egyház és missziója. Most először egyik fiát is elhozta a nagytiszteletű úr, talán a folyamatosság „garanciájaként”, és a gyülekezeti kapcsolatok építésének további koordinátora, Robert Bailey is itt volt közöttünk.

Látogatásuknak kettős célja volt. Egyfelől az Egyházkerület életével, intézményeivel kívántak vendégeink megismerkedni. A Kerület életét Csomós József püspök, Ábrám Tibor főgondnok, a Missziói Központ munkáját pedig Taracközi Gerzson lelkipásztor és a különböző területek referensei mutatták be a csoportnak. A tényekről szóló bemutató után felkereshették néhány oktatási intézményünket, így jutottak el vendégeink óvodába, általános iskolákba, valamint a Máonba, ahol a gyermekek, illetve bentlakók apró ajándékokat készítettek számukra szorgos munkával. A csoport meglátogathatta két gimnáziumunkat, a Teológiai Akadémiát, illetve a Tudományos Gyűjteményeket is.

Ezek után felkeresték a kerületek között elindított testvérgyülekezeti programokra kijelölt gyülekezeteket, hogy személyesen is megismerkedjenek a lelkipásztorokkal, gondnokokkal, gyülekezeti tagokkal. Több helyen a település polgármesterével is volt alkalmuk találkozni, il-

letve megszólaltak gyülekezeti énekkarok, és volt, ahol a teljes presbitérium fogadta őket. Kerületünkben hat gyülekezettel alakult ki ez a kapcsolat: Átány, Miskolc-Avas, Miskolc Avas-Dél Missziói Egyházközség, Szerencs, Encs és Taktaharkány gyülekezeteivel. A feszített programban kiírt kétórányi időszakok papíron egész hosszúnak tűntek, az intenzív érdeklődés és a mindkét oldalról záporozó kérdések miatt azonban végig úgy éreztük, mindenhol napokat kellene a csoportnak eltöltenie. Ezek a beszélgetések mindkét fél örömet fejezték ki, hogy találkozhattak. A gyülekezeti tagok felfedezhették az életünkben, gyülekezeteinkben meglévő különbözőségeket és hasonlóságokat, de abban mindnyájan egyek voltak és ezt kifejezésre is juttatták, hogy egy Urat szolgálunk és hitünk, életünk zsinórmértéke a Szentírás óceánon innen és túl egyaránt. Reménységüket fejezték ki arra nézve is, hogy amiben tudják, segítik egymást a szolgálatban, keresztyén életünk teljesebb megélésében.

Megerősítették a korábbi megállapodást a két Egyházkerület között abban is, hogy a Kerület lelkipásztorai vendég szolgálatokat végezhetnek majd a Missouri egyházkerületben, és viszont. A Teológiák közötti kapcsolat erősítésére, cserediák program megvalósítására kötelezték magukat a csoport vezetői és a Sárospataki Teológia képviselői.

Befejezésként hadd idézzük a csoport vezetőjét Dr. Cecil Culverhouse lelkipásztort, ahogyan összefoglalta látogatásuk tapasztalatait Egyházkerületünkben:

„Jó volt érezni azt, hogy ilyen élő kapcsolatunk maradt. Lenyűgözött mindaz, amit az elmúlt évek változásai eredményeként, e rövid idő alatt tapasztalhattam. Mindezért Istené legyen a dicsőség.”

Domokosné Fazekas Hajnalka
lelkipásztor, püspöki titkár
és Barnóczki Anita
lelkipásztor

A missouri-i delegáció

Banán a ládában

Majmocska az erdőben lakott, nagylevelű, hatalmas fák közt. Szeretett ugrálni egyik ágról a másikra. Hosszú farkával egyensúlyozott. Szinte úszott a levegőben. Irigylem ezért Majmocskát. Repülni egyik ágról a másikra, a többiekkel kergetőzve. Öt testvére volt, mindnyájan ügyesek és gyorsak voltak. Élmény volt velük a fogócska az ágak között.

Először persze nem ment valami jól. A többiek el sem merték engedni az egyik ágat, míg nem fogták a másikat. Anyukájuk taníttatta így őket. Persze Majmocska ügyesebb akart lenni a többinél. Vagy egyszerűen csak rögtön hatalmasakat akart ugrani. Vagy nem is tudom pontosan, hogy volt. Anyukája nem nézett oda, és Majmocska hopp ugrott és kopp megérkezett. Csúnya púp nőtt a fejére az első eséstől.

Az egész család szeretete a banánt. Nagy banánt és kis banánt. Zöldet és sárgát. Legjobban a nagy sárgát. Majmocska különösen szerette. Ha meglátott egyet, nem tudott ellenállni, szaladt, ugrott, kapaszkodott, mászott, hogy mindenkit megelőzve haraphasson a kiszemelt banánból. Egyszer a gyomrát is elrontotta. Túl sok volt a szép sárga banán. Itt is volt egy, a másik fán is volt, és a mögötte levőn is, és persze a következőn. Huh. Öt banánt evett meg egyszerre.

Édesanyja taníttatta, hogy kevesebb is elég egyszerre. És még egy fontos dologra: ha lát egy ládát, azt messzire kerülje el. „Milyen ládát?” kérdezte Majmocska. „Nagy, barna ládát.” „Van banán a ládában?” Édesanyja hallgatott egy kicsit (hú de milyen hosszú tud lenni, amire a felnőttek azt mondják „egy kicsit”): „Van. Majmocska, tudnod kell, hogy szép sárga banán van a ládában.” „Az jó, az finom, az nagyon jó! Hol az a láda?” „Most mondtam Majmocskám, hogy a ládát el kell kerülni. Beleszorul a kezed, megfognak és elvisznek messzire tőlünk az állatkertbe.” „Jó, értem” – válaszolta Majmocska de nem túl nagy meggyőződéssel. Igazából szeme sarkából már leste, hol is lehet a láda a szép sárga banánnal.

„Még hogy beleszorul a kezem. Dehogyan szorul. Ügyesen beledugom, és ügyesen kihúzó. Ennyi az egész.” Így morfondírozott magában.

Délután játék közben, szaladgálás, futkározás, ugrádozás közben meglátta a nagy barna ládát. A ládát. Odszaladt. Megszagolta. Megrázta. „Van benne valami.” Több lyukat is talált rajta, így több oldalról is látta: Banán. Baanáán. Széééépsárgábanááán. De melyik lyukon fér be a keze? Ez túl keskeny. Az túl kicsi. Megvan! Itt éppen befér kinyújtott ujjakkal a jobb keze. Hopp, végre! Végre megvan a banán. Édesanyja aggódva érkezett: „Engedd el rögtön, és gyere, mert már idegen zajokat hallok, recsegnek az ágak, hullanak a levelek. Engedd el a banánt és szaladj.” De Majmocska nem adta. A szép sárga banánt dehogyan is engedi el. Rángatta a ládát. Rázta. A lábaival is tolt. Erőlködött, fújtattott, de a lyuk, ahol kinyújtott tenyerét bedugta, túl kicsi volt ahhoz, hogy a banánnal együtt kiférjen a keze.

„Nem jön ki a kezem! Nem tudom kihúzni! Sehogyan sem jön ki!” – sírdogálta. „Engedd el a banánt”, mondta nagyon megnyugtatóan édesanyja. „Lassan, szépen engedd

el.” (Ugye elengedi? Úgy szeretném, ha elszaladna! Ugye nem fogják meg?)

Majmocska megemelte a füleit, majd lehajtottotta őket és szép lassan, nagyon lassan az egyre hangosodó lépteket hallgatva elengedte a banánt. Kinyújtotta az ujjait, ügyesen kihúzta a kezét, és aztán futás. Édesanyja megfogta Majmocska kezét, és segített neki felmászni az első fára. A fa tetején már várták a testvérei, nagyon megörültek neki, megölelték, körültáncolták, és hangosan nevetni kezdtek.

Majmocska még egy pillantást vetett a ládára és a körülötte álló emberekre. „Nem nyúlok több ládába, mert a fán is van banán.” – mondta Majmocska a testvéreinek. „Persze szép az a banán a ládában. Nagy és sárga. De egy banán miatt beszorult a kezem a ládába! Majdnem megfogtak és elvittek, pedig én veletek szeretek lenni!”

Miközben Majmocska beszélt, a többiek ijedten-vidáman hallgatták, édesanyjuk pedig eléjük tett egy nagy fürt szép nagy sárga banánt.

Beszélő rajzok

Két rajz került hozzám. Beszélő rajzoknak is nevezhetném őket. Két kislány örömről és bánatról szólnak. A két lány egy osztályba jár, egy iskolapadban ül, rajzaik azonban mások, és életük is más. Szavakkal fájó lenne a különbséget megfogalmazniuk. A rajzok olvasásának alapot adnak a következő általános szempontok: vonalak, vonalvezetés; színek megválasztása; térarány a rajzon belül (az alakok aránya); fény-árnyék; kompozíció (mennyire használom ki a lap méretét).

Olvassuk hát a két kép üzenetét.

Az első kép biztos vonalvezetéssel, me-

leg színek megválasztásával, a kompozíció helyes egységével, térarány jó alkalmazásával, jó hangulatú és örömet közvetít. A kép készítője üzeni: szeretnek és viszont szeretek, fontos vagyok, kiegyensúlyozott és harmonikus az életem.

A második rajz esetében a szín komorsága, szálkás, szögletes vonalvezetés, mély, tört szín alkalmazása komor hangulatot idéz. Az arc satírozása hangsúlyos, a fény-árnyék helyes arányának alkalmazása pe-

dig egyáltalán nem jelenik meg. A kompozíció arról beszél, hogy el szeretnék bújni, el akarok húzódni. A kép egy kiáltás: egyedül vagyok, érzelmi kapcsolataimban nincs harmónia, kommunikációmban félelem van.

Hihetünk-e a rajzok üzenetének? A rajz csak egy információ azok közül, amelyek alapján megismerhetjük a ránk bízottakat. Az első rajzot készítő kislány egy hattagú családban él, ő a harmadik gyermek, a családja nyitott, szerető légkörű. A második kislány szülei hosszú huzavona után másfél éve elváltak, a kislány édesapjával maradt, mert édesanyja új kapcsolatba kezdett. A válás bizonytalanságot, magányosságot hozott a gyermek számára. Az azonos nemű szülő elmenetelével életmintája is sérült. Lelkileg elhagyatottnak, elhanyagoltnak érzi magát.

Kétféle rajz, kétféle üzenet, kétféle élet. Hitoktatóként kétféle figyelmet, kétféle tördést igényel.

Örsi Anikó
nevelőtanár, főiskolai adjunktus
Sárospatak

Gyerekszáj

„Jó illat”

Egy alkalommal az első osztályosok hittanórájára magammal vittem 2 éves Bence fiamat. Zombor lelkesen üdvözölte, majd megkérdezte:

- Ő a te fiad?

Igenlő válaszem után megjegyezte:

- Mindjárt gondoltam, hisz neki is olyan hittan szaga van.

Variációk egy témára

Hogyan szól a 7. parancsolat? – erre a kérdésre többek között a következő válaszok születtek hetedikeseik tollából:

„Ne garázdálkodj!”, „Ne barázdálkodj!”

Nem értem...

Néhány perce már becsengettek, ebéd után mindenki nehezebben találja meg a helyét, lassabban kerülnek elő a könyvek. Az elsőosztályos Bálint komótos léptekkel közeledik:

- Tanító néni! Begombolnád a nadrágomat?!

- Húzd be a pocakod! Így ni! – segíték, ezzel talán az utolsó akadályt is elhárítva az órakezdés útjából.

... Kicsengetnek. Pakolok, készülök haza. Már a folyosón járok, amikor a kis Bálint utamat állja:

- Tanító néni! Begombolnád a nadrágomat?!

Mindent lepakolok a kezemből, hogy segíthessek, de nem állom meg, hogy ne kérdezzem meg:

- Hogy hogy nem megy egyedül ez a nadrággombolás?

Nem marad el a kioktató válasz:

- Nem értem, miért várja el mindenki egy elsőstől, hogy be tudja gombolni a nadrágját?!

Hoztam neked valamit

Az elsőosztályos Tomi lelkesen fut oda hozzám, amikor belépek az iskolaajtón:

- Hoztam neked valamit.

Nem látok a kezében semmit, így várom, hogy előkerüljön a zsebéből egy összegyűrt rajz, ragasztás, vagy félig megoldott cukorka, rágógumi...

- Hoztam neked valamit.

Kérdőn nézek Tomira, aki szélesre tárja karját, úgy ágaskodik. Lehajolok, biztosan meg akarja súgni, hogy mit is hozott nekem. Amint elérhető közelségbe érek, átölel, magához szorít...

OlajFA

A hitoktató megkérdezi a tanítványaitól, hogy Jézusnak melyik csodáját tartják a legnagyobbknak. Az egyik gyermek azt feleli:

- Azt, hogy ki mert menni az Olajfák hegyére.

Könyvajánló

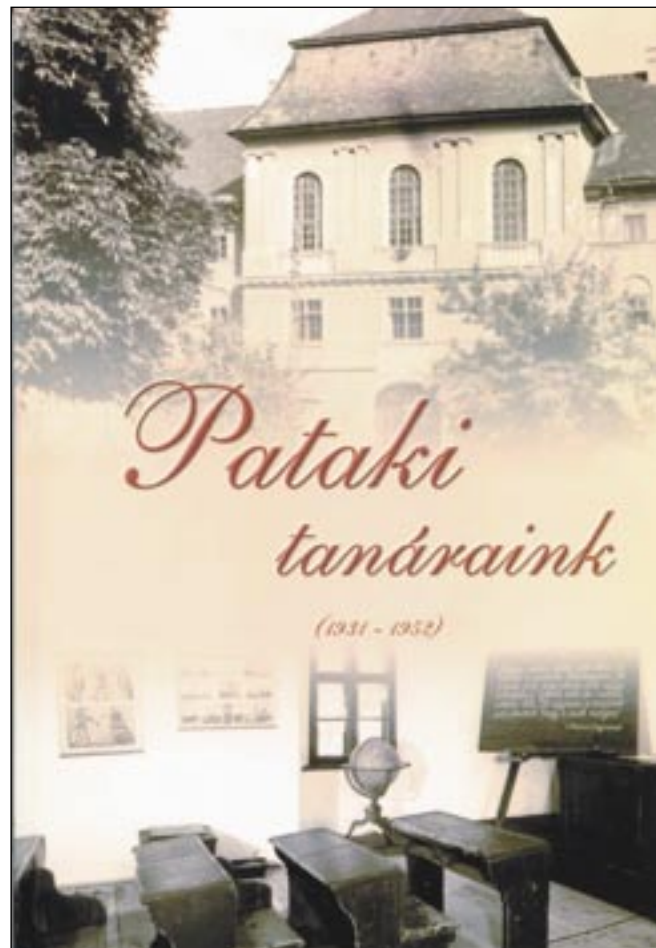
Benke György, Pólos László, Szabó Csaba: **Pataki tanáraink (1931-1952)**. Sárospatak, 2005

„Református keresztyén hitünknek egyik alappillére az a hitvallás, melyet I. Rákóczi György vezérigéje is kifejez: „Non est currentis, neque volentis, sed miserentis Dei” (Róm 9,16), vagyis „nem a mi érdemünk, hanem Isten kegyelme minden áldás forrása”, de azoknak is köszönettel tartozunk, akik eszközök voltak az áldásokat osztó Isten kezében. Ebben a könyvben azokra emlékezünk, akik ebben az időben tanárai voltak a pataki kollégium gimnáziumának és teológiai akadémiajának. Néhány tanár emléket önéletrajzuk eleveníti fel, de legtöbbször azok emlékeznek, akik diákjaik voltak a gimnáziumban vagy a teológián. (...)

Ennek a könyvnek az ötlete, terve egy Budapesten élő volt pataki diáknak, Pólos Lászlónak szívében, a pataki kollégium iránti hűségében és szeretetében fogant meg. Ő kezdte el az anyag gyűjtését, és kezdett munkatársakat szerezni terve megvalósulásához. Tervét egy másik budapesti volt pataki diák és pataki tanár fia, Szabó Csaba is szív szerint magáévá tette, majd megkérte e sorok íróját a könyv megszerkesztésére, és attól kezdve felgyorsult az anyaggyűjtés és a szerkesztői munka. Mindhárom szerkesztő és mindazok, akik írásukkal hozzájárultak e kötet megjelenéséhez, önzetlenül, a pataki Alma Mater iránti tiszteletből és szeretetből adták munkájukat e vállalkozáshoz. (...)

„Féljétek az Istent, és neki adjatok dicsőséget” – fényesdjék ki újra az iskolának ez a jelmondata, amikor útjára bocsátjuk ezt a könyvet, melyben emlékezünk a pataki Kollégium 20. századi virágkorának tanáira. Hisszük, hogy sokan vannak, akik érdeklődéssel, szeretettel és tiszteletadással veszik kezükbe ezt a kiadványt, hogy emlékezzenek és hálát adjanak. (...)” [részlet a szerkesztő előszavából]

Benke György
ny. teológiai tanár, Bogács

(A könyv megvásárolható többek között a Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményének Múzeumboltjában vagy a sárospataki Azaria Könyvesboltban 1000 forintos áron.)

Az Embertárs című ökumenikus lelkipálosi és mentálhigiénés folyóiratot ajánljuk most olvasóinknak. Közelebbről a III. évfolyam, vagyis a 2005. év 2. számát. Sokunknak a „mentálhigiéné” szó kissé hátborzongató, pedig egyszerűen talán csak őszinte gondolkodásra hív és segít. Ez a szám pedig kifejezetten kincsekkel rejt. Főcíme, melyet 12 cikkében körüljár: „Agresszió, erőszak: bennünk és köztünk.” Talán vannak, akik úgy gondolják, keresztyén közösségeinkben nincs se harag, se agresszió, se erőszak, mindenki szereti egymást és része nagy családnak. Az is igaz viszont, hogy nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek. Ha őszinték vagyunk, lassan elkezdjük beismerni, hogy vannak problémáink. Az Embertárs írásai sokat segíthetnek ebben. Lássunk néhányat a címek közül: „Harag és agresszió az egyházban”, „Az agresszivitás speciális megjelenési formái az egyházban”, „Töredékek gyereksorsokról, reflexiók az agresszióról és a félelemről”, „Erőszak és segítség – lelkipálosítás válsági krízisben”.

A Tiszáninneri Református Egyházkerület oktatási intézményei a keresztyén értékrend szerinti, megbízható, és magas színvonalú nevelést és oktatást nyújtanak.

Lévay József Református
Gimnázium
és Diákotthon
3530, Miskolc
Kálvin J. u. 2.
Tel.: 46-412-961

Sárospataki Református
Teológiai Akadémia
3950, Sárospatak
Rákóczi u. 1.
Tel.: 47-312-947

Sárospataki Református
Kollégium Általános
Iskolája
3950 Sárospatak
Rákóczi u. 1.
Tel.: 47-311-039

Csomasz Tóth Kálmán
Református Alapfokú
Művészetoktatási Iskola
3643 Dédestapolcsány
Hunyadi u. 11.
Tel.: 48-501-212

Tiszáninneri
Református
Egyházkerület Miskolc-
Diósgyőri Óvodája
3535 Miskolc
Erdész út 1.
Tel.: 46-379-326

Sárospataki Református
Kollégium Gimnáziuma
3950 Sárospatak
Rákóczi u. 1.
Tel.: 47-311-039

Miskolc-Diósgyőri Óvoda
Görgey úti tagóvodája
3526 Miskolc
Görgey út 20.
Tel.: 46-382-356

Miskolc-Diósgyőri
Református
Általános Iskola
3526 Miskolc
Nagy L. Király út 30.
Tel.: 46-332-997

Sárospataki Református Lapok

Felelős kiadó: A Tiszáninneri Református Egyházkerület Elnöksége

Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Dienes Dénes

Szerkesztőbizottság: Barnóczki Anita, Bilkay Ruth, Füsti-Molnár Szilveszter,

Rácsok András, Rácsok Gabriella, Sinkóné Tóth Zsuzsanna

Egyházmegyei sajtóreferensek: Gombos Péter, dr. Kádár Zsolt, dr. Sándor Endre, Gazda István

Teljes nyomdai előkészítés: Füsti-Molnár Szilveszter, Rácsok András

A szerkesztőség címe: 3950 Sárospatak, Rákóczi u. 1., srlszerk@freemail.hu

Nyomda: Szász & Társai Nyomda, 3526 Miskolc Szentpéteri kapu 5.

Példányonkénti önköltségi ár: 400 Ft; **Eladási ár: 200 Ft**